Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...лэгтэмнай 1921 оной ...ябриин 21-һээ гарана | № 93 (14113) | 1973 оной апрелиин 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Промышленностиин хүдэлмэришэд! Ороной индустриальна хүсэ шадалые саашадань хүгжөөхын, бэхижүүлхын түлөө тэмсэгты! Үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые түргөөр ашаглахые, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхые оролдогты!

Шэнэ техникэдэ, түрүү технологидо — үргэн харгы!

(1973 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уриануудһаа).

ҺҮҮЛШЫН ...ЭШЭЭЛНҮҮД

...литическэ һуралсалай түгэсхэхы шата оробо. Комму-...нүүд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ, ...омическа һуралсал городуудта, хүдэлмэришэдэй тос-...үүдта май һарада, хүдөө нютагуудта апрель һарада ...редэг заншалтай болонхой.

...йн баярай хамтын суглаанай материалнууд партийна ...ралсалай бүхы шатада тусхай программын ёһоор үзэг-..., хожомоошье шудалагдаха байһаниинь лабтай. Нү-... Л. И. Брежневэй элидхэлээр, бэшэ материалнуудаар ...тинүүд үнгэргэгдэнхэй. Энээнтэй дашарамдуулан, ...й ороной арадуудай хани барисаанай, интернацио-...на үзэлөөр хүмүүжүүлгын асуудалнууд һуралсалда ...саар һуури эзэлһэн байна.

Марксистско-ленинскэ һуралсал улам һайжаруулхын, ...иень гүн гүнзэгы болгохын тулада энэ жэлдэ яһала ...юумэн хэгдэһэн байна. 2296 политическэ һургуули, ...ретическэ семинарта В. И. Ленинэй зохёолнуудые, ...СС-эй XXIV съездын тодорхойлһон теориин болон по-...ын шухала шухала асуудалнуудые, СССР-эй 50 ...й ойдо зорюулагдаһан хамтын баярай суглаанай ма-...алнуудые шудалаа. Олон нютагтахи теоретическэ се-...нарнуудта нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлээр теорети-... конференцинүүд үнгэргэгдэһэн байна. Жэшээнь, ...райн аймагта интернациональна хүмүүжүүлгын ...далаар хэдэн конференцинүүд үнгэргэгдөө.

...нөө жэлдэ ажалшадай экономическа һуралсал үр-...өр эмхидхэгдээ. 60 мянга шахуу хүн экономикын ... шудална. Арадай ажахые ударидаха, энэ хэрэгтэ ... Ленинэй зааһан гурим ёһо хэрэглэхэ, партиин ...омическа политика, эрдэм, техникын дэбжэлтын, ...ын үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэдхэхэ тухай асуудал-...дые экономическа һуралсалда хабаадагшад шудалдаг ...

...һуралсалай жэлэй дүүрэхэ саг ойртожо, партийна ор-...ганизацинууд түгэсхэлэй занятинуудта бэлдэжэ эхилээ. ...тиин олон райкомууд партийна организацинуудай ...етарьнарай зүблөө татажа, политическэ, экономическа ...ралсалай жэлые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ тухай ...лдэһэн байна. Мүн пропагандистнарай семинарнуу-... үнгэргэжэ, түгэсхэлэй занятинуудые үнгэргэхэ зааба-...ряэ, һуралсал һайжаруулха тухай зүбшэнэ.

...лэй туршада политическэ һуралсалаа һайнаар эм-...ээд, занятинуудаа таһалдуулангүй, тэдэнээ теориин, ...дикын талаар үндэр хэмжээндэ үнгэргэдэг партийна ...низацинууд, бэрхэ, шадабаритай пропагандистнар хаа ...гүй олон юм. Игэжэ түхэлжэһэн газарта политиче-... һуралсал удхынгаашье, эмхидхэлэйшье талаар хүб-...рөө һуладхадаггүй байна. Загарайн аймагай «Татар-... ключ» гэжэ карьероуправлениин партийна органи-... пропагандист М. Г. Ганицев, Бэшүүрэй аймагай ...ой фабрикын пропагандист А. М. Алексеева. Улаан-...городой «Электромашина» заводой партийна органи-... пропагандист А. Ф. Безбородов болон бусад үн-... жэлдэ түгэсхэлэй занятинуудые һайнаар, һонир-...һоор, һурагшадта ашатай туһатайгаар үнгэргэһэн ... Политическэ һуралсалда хабаадагшад элидхэлнүү-...бэлдэжэд, тэдэнээ заняти дээрэ зүбшэдэг, өөһэдынгөө ...тивэй ажабайдал дээрэһээ ехэ хөөрэлдөө үүсхэдэг, ...жа бодомжонуудаа андалдадаг байба.

...литическэ, экономическа һуралсалай жэл эмхитэй-... удхынгаа талаар үндэр дээдэ хэмжээндэ түгэсхэхэ ... КПСС-эй райкомуудай политическэ гэгээрэлэй ка-...нүүд ехэ үүргэтэй байна. Теориин, методикын талаар ...кабинедүүд пропагандистнарта туһалха, түгэсхэлэй ...нүүдые үнгэргэхэ заабари үгэхэ мэтээр туһаламжа ... үүргэтэй. Темэ, түсэб, зүбшөөлнүүдые зохёожо, ...йна организацинуудта, пропагандистнартань пар-... райкомууд эльгээһэн байна.

...хэлэй занятинуудай гол зорилго юуб гэхэдэ, һу-...лай жэлэй туршада үзэһэн материалаа бүхөөр ха-...абаха гэһэн удхатай гээшэ ааб даа. Игэжэ поли-... гэгээрэлдэ һуралсагшад эрдэм мэдэрэлээ дээшэ-... Энэ ушар хадаа ажалшадай эдэбхи үүсхэл бада-... ябадалдань туһатай байна, тиимэ хадаа юһэдэхи ... жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй түсэб, уялга-... бэелүүлхэ хэрэгтэнь түлхисэ болохонь лабтай.

...литическэ һуралсалай эхин ба дунда шатын һур-...нүүдта түгэсхэлэй занятинуудые үнгэргэхэ темэнүүд ...ойлогдонхой. Теоретическэ семинарнуудта гол шу-... асуудалнуудаар теоретическэ конференцинүүдые үн-... гурим һайшаагданхай. Мүн элидхэлнүүдые, ре-... бэшэдэг ёһон хадаа һурадаг зоной эрдэм мэдэрэл ... мүн лэ һайн арга болоно. Семинарай заняти-... дээрэ хөөрэлдөөнүүдшье хэгдэдэг байна. Иимэ хэм-...жүүлгануудые үнгэргэхэдөө, бэеэ даагаад һурадаг ...ые мартажа болохогүй. Эдэнэрые теоретическэ ...ренцинүүдтэ хабаадуулха гү, али тэдэнэртэй хөө-..., эрдэмээ хэр зэргэ дээшэлүүлнэб гэжэ заатагүй ... шухала.

...номическа һургуулинуудта марксистско-ленинскэ ...мическа суртал, партиин экономическа хараа шу-...ын үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээ-... гэхэ мэтын экономикын гол шухала асуудал-... һаналаа табигдаһан байгаа. Түгэсхэлэй заняти-... эдэл асуудалнуудаар хэгдэхэ болоно.

...литическэ, экономическа һуралсалай алишье шатада ...лэй занятинуудые үнгэргэхэдөө һурадаг зон марк-...сско-ленинскэ сурталые, партиин XXIV съездын, ...эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хамтын баярай ... материалнууд дотор тодорхойлогдоһон теориин, ..., экономикын гол шухала асуудалнуудые яма-...шалгооб, олоһон эрдэм мэдэрэлээ бодото ажалдаа ...рэглэжэ шадаха болооб гэжэ илангаяа харагдаха ...

...литическэ, экономическа һуралсалай дүн гаргаха-... партийна организацинууд коммунистнуудта шанга ... табиха болоно. Мүнөө партийна билет һэлгэлгэн ... байна. Коммунистнуудай эдэбхитэй, үүсхэлтэй ... түрүү үүргэеэ харуулха сагынь мүнөө ороод бай-... Марксистско-ленинскэ һуралсалай жэлэй дүн ..., коммунистнуудай уставайнгаа нэгэ шухала ... ямараар дүүргэжэ байһаниинь толи мэтээр ха-... болоно.

...ралсалай жэлэй дүүрэхэдэнь, партийна организаци-...нүүдыень зүбшэхэ, гараһан дутагдалнуудые ха-...хэ, политическэ, теоретическэ эрдэмээ дээшэ-... хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг коммунистнуудта ... эрилтэ табиха саг болоо. Энээнэй хажуугаар ша-...тай, бэрхэ, дүлэтэ үгэтэй пропагандистнарай дүй ... согсолхо, политическэ, экономическа һуралса-... һайжаруулха тухай хөөрэлдэдэг һайн гурим ...нхой. Партиин Улаан-Үдын, Загарайн, Хяагтын ...нүүд һуралсалай жэлэй эсэстэ пропагандистнарай ...ска конференцинүүдые татажа, эдэ асуудалнуу-...бшэдэг байна. Иимэ гурим ёһо мүнөөшье жэлдэ ... шухала.

...литическэ, экономическа һуралсалай жэлэй дүнгүүд ... саашадаа энэ хэрэг һайжаруулха арга зам эли-... болоно.

...иин үзэл бодолой нэгэ шухала һалбари болохо по-... һуралсалай жэлые эмхитэйгээр, удхынгаа та-... гүнзэгыгөөр үнгэргэхын тулада оролдохо гээшэ ...ка комитедүүдэй, тэдэнэй политическэ гэгээрэлэй ...нүүдэй, методическа соведүүдэйнь шухалын шуха-... мүн болоно.

Улаан-Үдын электро-заһабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй захилые болзор сооньшанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ заводойхид шиидхэхы гурбадахи жэлэй түрүүшын кварталай даабари болзорһоонь урид дүүргэв. Энэ амжалтада нүхэд Ю. Силичев, В. Мязин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд, электро-гагнуурша Р. Емельянов болон бусадай хубита ехэ. Заһабарилагдаһан электродвигательнүүдые туршан шалгагша Галим Хасанович Ахматов мүн лэ һайнаар хүдэлдэг. Эдэнэрэй гараар электродвигательнүүд гарадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Х. Ахматов ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. И. ШАФИРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь гүлөө түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын директор нүхэр **Шафиров Семен Иосифовичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной апрелиин 19.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БУХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

СҮҮДХЭДЭ МЯНГАҺАА ДЭЭШЭ ТОННО

«Гусиноозерская» шахтын 5-дахи участогай горнягууд ехэ бүтээсэ туйлажа, сүүдхэдэ 1000 тонно нүүрһэ малтан гаргадаг болоо гэжэ газетэдэ мэдээсэгдээ һэн. Энэ коллектив март соо ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллажа, һарын даабари, кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Жэлэй эхинһээ хойшо хэһэн ажалайнь үрэ дүн һайн. Тэдэнэр кварталай түсэбһөө гадуур 6 мянга 640 тонно нүүрһэ малтан гаргаа. Мартын һүүлшын арбан хоногой туршада сүүдхэ бүхэндэ бүтээсэеэ 1023 тоннодо хүргэһэн байна. Сүүдхынь нормо 600 тонно.

Участок ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 170,5 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Март соо малтан гаргаһан шулуу нүүрһыень хүдэлмэришэдэй тоодо хубаажа харахада, хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 354,6 тонно болоһон байна. Даабаринь хүнэй 208 тонно юм.

Валерий Спиридонович Можаровай даадаг комплексно бригада хоёр звено болон хубаараад, ажалаа хэдэг. Туйлаһанаа улам арьбадхан, саашадаа сүүдхэдэ 1000 тонно нүүрһэ малтаха гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй. Нүүрһэшэд апрелиин түрүүшын үдэрһөө һайнаар ажаллана. Мүнөө дунда зэргээр 1030 тонно малтажа байна.

Бүхыдөө «Гусиноозерская» шахтын нүүрһэшэд түрүүшын кварталай даабариһаа гадуур 4 мянга 100 тонно нүүрһэ малтаһан 19 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна.

Бага-оХлбоолжоной уурхай март һарын, кварталайнгаа даабари холо үлүүлээ. Түсэбэй ёһоор март соо 56 мянган тонны орондо 75 мянга 393 тонно нүүрһэ хэрэглэгшэдтэнь эльгээбэ. Игэжэ нэгэ һарын түсэбһөө гадуур 19 мянган 393 тонно нүүрһэн малтагдаа. Энэ уурхай кварталай даабариһаа гадуур 8,5 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

Игэжэ нүүрһэшэд энэ жэлэйнгээ социалис уялга бодото дээрэнь дүүргэжэ байна Хахад жэлэй даабарииe болзорһоонь холо урид дүүргэн республикынгаа 50 жэлэй ойе уттаха зорилготой.

Ц. ЦЫБИКОВ,
«Гусиноозерская» шахтын шахткомой түрүүлэгшэ.

ТҮРҮҮ УЧАСТОГТА

Найман час соо хэхэ хүдэлмэреэ долоон часай туршада бүтээжэ, һайн шанартай продукци бүри ехээр гаргаха гэһэн зорилго Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой электроцехэй коллектив урдаа табидаг. Энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлхын тула хүдэлмэришэд яһала оролдоно. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэнэ. Мастер В. Е. Щербаковой даадаг участогай хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, олоной дундаһаа онсо шалгарна. Энэ участогай хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар электро-түхеэрэлгэнүүдые заһабарилжа, олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ.

Тус участогай хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 4.500 түхэригэй продукци гаргахаар социалис уялга абаһан юм. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 2.500 түхэригэй продукци гаргажа, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха гээд энэ уялга соонь хэлэгдэнэ. Хэлэһэндээ хүрэжэ, һарбайһанаа абахын тула тус участогай хүдэлмэришэд тон эдэбхитэйгээр хүдэлнэ.

Дүршэл шадабаритай, үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд эндэ олон. Г. С. Кириллин, Г. Т. Филимонов, С. В. Паньков гэгшэд удаашандаа һуража, Улаан-Үдын түмэр замай техникум дүүргээд слесареэр хүдэлһөөр. Слесарьнууд А. Сараев, В. Лебедев, Т. Дёмина гэгшэд мүнөө Зүүн Сибириин технологическа институтда заочноор һуралсана. Эдэнэр ехэ юумэ мэдэнэ. Тиимэһээл орёо нарин электро-түхеэрэлгэнүүдые һайн шанартайгаар заһабарилжа шадана.

Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Бэрхэ слесарьнууд С. В. Пашков, В. Т. Лебедев гэгшэдэй дурадхалаар заһабарилагдаһан стабилизаторнуудые, генераторнуудые туршалга хэжэ үзэхэ тусгаар стенд цех соомнай ходхогдобо. Энээниие хэрэглэһэнэй ашаар эдэнэр ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээдэг болоо. Тус участогай техник Григорий Иванович Качин электродвигательнүүдэй якорьнуудые, роторнуудые заһабарилха шэнэ арга хэрэглэнэ.

Мастер В. Е. Щербаковой даадаг участогай хүдэлмэришэд шэнэ онол арга хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байһанайнгаа ашаар халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 1.300 түхэригэй продукци бүтээн гаргаа. Ажалайнгаа бүтээсые 2,6 процентээр дээшэлүүлээ. Эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха бэзэ гэжэ һанагдана.

В. ЗОЛОТАРЕВ,
Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй слесарь, коммунис ажалай ударник.

Апрелиин 21-дэ коммунис субботник

БЭЛЭДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛАГДАНА

ХОРИ. Аймагай совхозуудай, леспромхозуудай, промышленна бусад предприятинуудай, мүн тэрэшэлэн эмхи зургаануудай коллективүүд апрелиин 21-дэ үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадалсахын тула бэлэдхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулжа байна. Томо коллективүүдэй дэргэдэ субботник эмхидхэхэ штабууд байгуулагданхай. Тэдэнэй хүдэлмэриие партиин райкомой дэргэдэ байгуулагдаһан штаб хүтэлбэрилнэ.

Субботын үдэр 8 мянга гаран хүн сэхэ үйлэдбэри дээрэ гаража хүдэлхэ байна. Энэ үдэр совхозуудай ажалшад, шефтээ абаһан ажахыда туһалалсахаар ошоһон аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малай байрануудые сэбэрлэжэ, тариалан болон сабшалан дээрэ 2000 тонно наг шэбхэ гаргаха юм. 30 мянган һургааг, барилгын 2500 кубометр модон отологдожо, хадаһаа буулгагдаха байна. Сабшалан сэбэрлэхэ хүдэлмэри хэгдэхэ, гадна бэлшээри тойруулжа, 25—30 километр утатай посхоод бодхоогдохоор хараалагданхай.

Леспромхозуудай хүдэлмэрилэгшэд булта даа хүдэлжэ байһан газартаа ажалаа үргэлжэлүүлхэ. Тэрэ үдэр хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээн мүн лэ тодорхойлогдонхой гээшэ.

Уридшалан тооложо гаргаһанай хэмжээгээр бодоходо, коммунис субботнигто хабаадагшадай олоһон мүнгэниинь адаг 18 мянган түхэриг болохо байха. Энэ мүнгэн юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь уридшалан дүүргэлгын жасада дамжуулан оруулагдаха байна гэжэ манай редакцида аймагай штабай начальнигай орлогшо нүхэр Федоров мэдээсээ.

Коммунис субботнигой үдэр хүн бүхэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр, һаадгүйгөөр хүдэлхэ эрхэ байдал гүйсэд дүүрэн хангаха хэмжээн абтанхай.

Июниин 17-до нютагай Соведүүдэй һунгалта

ЭРХИМЭЙ ЭРХИМҮҮД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

БАРГАЖАН. Байгша оной июниин 17-до болохоёо байгаа нютагай Соведүүдые һунгаха аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ гэшүүдые дэбжүүлхэ асуудалда зорюулагдаһан ажалшадай хамтын суглаанууд предприяти, эмхи зургаан, колхоз, совхозуудта үнгэргэгдэбэ.

Аймагай коммунальна предприятинуудай комбинадай хамтын суглаан дээрэ Баргажанай аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ тус комбинадай эрхим штукатурщигуудай нэгэн **Валентина Николаевна Забольская** нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшадай хамтын суглаанда хабаадагшад аймагайнгаа һунгуулиин комиссида коллективэйнгээ хүтэлбэрилэгшэ **Константин Ивановнч Арсеньевые** бүлтанай һанамжаар дэбжүүлһэн байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд суглаан дээрэ аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ ажахыгаа эрхим хонишон, мүнөө зуун эхэ хониһоо 100-һаа дээшэ хурьга абаад ябаһан ахалагша хонишон **Ольга Энхеевна Сангадиевае** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэ һаналтайгаар баталан абаба.

Уланай колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ аймагай һунгуулиин комиссида түрүү һаалишан **Цыпилма Будудиновна Ринчиновагай** нэрые дурадхаба.

Игэжэ аймагай һунгуулиин комиссида ажахын, үйлэдбэриин түрүүшүүл — юһэн хүн дэбжүүлэгдэһэн байна. Мүн сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ аймагай ажахынууд, предприяти, эмхи зургаануудһаа 51 хүн дэбжүүлэгдэбэ. Тэдэнэй дунда ажахын, үйлэдбэриин түрүүшүүл олон. Жэшээнь, Уланай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд хамтынгаа суглаанууд дээрэ ажахын түрүү хонишон, механизатор **Эльвира Доржиевна Романовагай, Леонид Елдоевич Жалсараевай** нэрэнүүдые нэрлэһэн байха юм. Мүн Онёогой леспромхозой модошод, һүбын найман жэлэй һургуулиин коллектив жолоошон **Николай Васильевич Попов,** һургуулиин директор **Полина Ивановна Чернышева** гэгшэдые нэгэ һаналтайгаар дэбжүүлбэ.

БАГДАРИН. Ажалшадай депутадуудай Баунтын аймагай, сомоной, сельскэ Соведүүдтэ һунгалтада бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдажа эхилбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлгын суглаанууд хаа хаанагүй ябажа байнхай.

Ципиканай приискын алта бэдэрэгшэд хамтынгаа суглаан дээрэ аймагайнгаа һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ эрхим түмэршэ дархан **Виктор Степанович Соболевые** дэбжүүлбэ.

«Путь к коммунизму» колхозой гэшүүд хамтын суглаа үнгэргэхэдөө, аймагай һунгуулиин комиссида ажахынгаа эрхим һаалишан **Тамара Антоновна Бальжеуловагай** нэрые нэгэн дуугаар дэбжүүлжэ, өөһэдынгөө этигэл найдабари үзүүлбэ.

Баунтын аймагай ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэришэд, алба хаагшад аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ үран гартай оёдолшон **Галина Гавриловна Платоновае** дэбжүүлһэн байна.

Хамтадаа аймагай һунгуулиин комиссида аймагай юһэн хүн дэбжүүлэгдэбэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛГА—ХҮН БҮХЭНЭЙ, БҮГЭДЫН ХЭРЭГ!

Эб найрамдалай совет фондын суглаан

12 жэлэй урда тээ манай орон дотор байгуулагдаһан нниитын эмхиин — Эб найрамдалай совет фондын хамтын суглаан Москвада болобо.

Фондын правлениин түрүүлэгшэ, уран зохёолшо Б. Н. Полевой тоосоото элидхэл хээ.

Бүхы республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, предприятинуудай, колхозуудай, зохёолшодой холбоонуудай, научна эмхи зургаануудай олон миллион ажалшад Эб найрамдалай фондодо хабаадана. Эб найрамдалай түлөө шууд тэмсэхэ, энэ һайн һайхан хэрэгтэ материальна туһа хүргэхэ гээшэ тэдэнэй нангин уялга болоно. Эб найрамдалай түлөө, империализмда эсэргүү эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааһан байдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг арадуудта туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ хэрэгтэ фондын мүнгэ зөөриһөө оруулагдана.

Фондын орошо гансал мүнгэн түлбэриһөө бүридэдэг бэшэ юм. Үнэтэ саарһанууд, бүлын үнэтэ эдлэлнүүд, искусствын зохёолнууд үгтэдэг, зөөри болон нөөсэлгэнүүд оруулагдадаг байна. 1969 онһоо хойшо орошонь 2,5 дахин нэмээ.

Эб найрамдалай фондодо туһа хүргэхэ комиссинууд манай орон дотор эмхидхэгдэнхэй. Эб найрамдал хамгаалгын, Ази, Африкын оронуудтай, һаналаа нэгэдэлгын нютагай комитедүүдтэй, хани барисаанай бүлгэмүүдтэй, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай ба ниитын бусад эмхинүүдтэй хамта ябуулга хэдэг байна. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, СССР-эй бэелүүлдэг эб найрамдалай программа, эб найрамдалта гадаадын политика тайлбарилан ойлгуулха ниитэ политическэ ажал ябуулхаһаа гадна, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэдэг юм.

Арадуудай национально-сүлөөрэлгын, империализмда эсэргүү тэмсэлые Совет гүрэн хододоо дэмжэдэг. Эб найрамдалай совет фонд эдээндэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэдэг. Тиин уласхоорондын оршом соо СССР-эй нэрэ хүндэ улам дээшэлнэ.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс энэ жэлэй октябрь соо Москвада зарлагдаха. Эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлдэ тус конгресс ехэ үүргэ дүүргэхэ байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглээ һэн.

Энэ суглаан тогтоол батала абаа. Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо Эб найрамдалай совет фондын ажал ябуулга һайшаагдажа, ерээдүйдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо.

Шэнэ правлени һунгагдаба. Б. Н. Полевой тэрэнэй түрүүлэгшээр дахин һунгагдаа.

Суглаарагшад совет гражданинуудта хандаһан хандалга гаргаба.

(ТАСС).

ОРОН СООГУУР АЯНШАЛБА

БРАТСК. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн Мексикын Холбооото Штадуудай Президент Луис Эчеверрия Альварес апрелиин 18-да Братскда ерээ.

Манай орон доторхи эгээн ехэ иимэ предприяти —алюминиин заводто Президент хүрэбэ. Тус предприятиин продукци хариин оронуудта һайн мэдээжэ болонхой. Удаа тээнь Л. Эчеверрия модоной промышленна бүлэг барилгануудтай танилсаһан байна.

Энэл үдэртөө Мексикын гүрэнэй толгойлогшо Агууехэ Октябриин 50 жэлэй он нэрэмжэтэ Братска ГЭС-ые хараба. Хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ игэжэ бэшэһэн байна: «Энэ гайхамшаг барилгые — Братска ГЭС-ые ехэтэ һонирхон харабаб. Оронойнгоо байгаалиин баялигуудые ямараар ашаглаха ёһотойб гээд энэ ГЭС элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ һананаб»

Үдэшэлэн Л. Эчеверрия, тэрээнтэй хамта ябалсагшад Эрхүү ошохоёо Братскһаа мордобо.

„Луноход-2“ саб жалгын зүүн ташалуурта

АЛАС-ХОЛЫН ЗАМБУУЛИНАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛДЭГ ТҮБ. (ТАСС). Апрелиин 13-һаа 18 болотор харилсаа холбооной сеанс үнгэргэхэ үедэ «Линоход-2» Лемонье гэжэ хүнхэрэй зүүн-урда хубида хүдэлэлгэ доһололгын болохо үеэр гараһан саб жалгые шэнжэлжэ үргэлжэлөө.

Өөрөө ябадаг аппарат саб жалгын баруун ташалуурые зүбшан урагшаа дабшан, удаа тээнь урда захаарнь тойроод, зүүн ташалангаарнь хойшоо дабшажа эхилбэ. Тиихэдээ һарын нюруу шэнжэлһэн, оршон тойрониие телеаппарадай туһаламжаар буулгаһан, суранзата хэмжэлгэ хэһэн байна. Тодорхойлон хэлэбэл, саб жалгын баруун ба зүүн ташалуурай хүрьһэ шоройдонь суранзанай ехээр таранги байһаниинь тодорхойлогдоо.

Апрелиин 12-һоо 18 хүрэтэр Наранай элшын шангадаһые луноходой радиометр тэмдэглэһэн байна. Нарые Газар дээрэһээ адаглаһан шэнжэлдэг албан энээниие мүн лэ тэмдэглээ.

«Луноход-2» гэжэ совет автомат аппарат һарые шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

...з № 18488.

ПАРТИЙНА БИЛЕТ УЯЛГАЛНА

УГ ЗАЛГАМЖАЛАГШАДАЙ ҮГЭ

Партийна билет барюулга хадаа хүнэй ажабайдалда ёhотойл дурасхаалта- ушарынь болоно. Энэ үдэрые коммунист бүхэн огто мартахагүй байха. Энэ ушар наhажаалшье, залуушье хүнэй сэдьхэл аб адляар лэ долгисуулха.

Ленинскэ уряалаар партида ороhон коммунист, урданай түмэр замшадай нэгэн, суута хүдэлмэришэн Дмитрий Павлович Масалов партийна шэнэ билет абахаяа энэ үдэр КПСС-эй райком ерэбэ. Энэ үбгэжөөл ажалай, политическэ ехэ hургуули гаталhан хүн. Үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэhэн, политическэ хэрэгээр Сибирь заруулhан хүнэй хүбүүн. Харьков шадархи Миловая гэжэ түрэhэн деревнидээ ухибүүн ябахадаа хүлhэншэшье болоод туршаа. Удаань заралгада байhан эсэгэдээ ерэжэ Горхон станциин Соловьев гэжэ подрядчигта ажал хээ.

— Мүнөө багымни он жэлнүүд зүүдэн шэнги hанагдаха юм. Тэрэ саг миин хооhоор үнгэрөөгүй, хожомоо ленинскэ партиин зэргэдэ жагсалсаха ехэ бэлэдхэлни боложо үгэhэн шуу, — гэжэ урданай большевик хөөрэнэ.

Энэ Горхон станцида ажалайнгаа намтар эхилhэн Д. П. Масалов анха түрүүн харгын заhабарида хүдэлөө. Ябаган сэрэгэй полкдо гурбан жэлэй туршада солдадай алба хэжэ дүүргээд, hөөргөө бусаа. Тиигээд паровозой кочегар болоо hэн. Энэ 1918 ондо болоhон ушар. Энэ станциин деподо нүхэр Масалов 14 жэлэй туршада хүдэлөө. Кочегар байгаа, машинистын туhалагша болоо. Хожомынь машинистын мэргэжэл шудалаа бэлэй.

Удаань Мысовая станци эльгээгдээ. Наhанайнгаа 40 шахуу жэлые түмэр замай транспорт дээрэ хүдэлhэн хүн. Тэрэнэй габьяата ажал үндэрөөр сэгнэгдэнхэй. Ленинэй хоёр орденоор шагнагданхай. 21 жэлэй туршада Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат ябаа. Партиин обкомой, райкомой гэшүүнээр нэгэнтэ бэшэ hунгагдаhан. Мүнөө энэ урданай коммунист 79 наhатай. Үндэр наhатай болобошье; ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhаар лэ ябана.

Урданай коммунист, ажалай ветеран алдартай хүнэй намтар залуу коммунистнуудта ехэ жэшээ, hургаал боложо үгэг лэ гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйгөөр нүхэр Масалов тухай онсолон тогтобоб.

Тэрэ үдэр Мысовая станцида хүдэлдэг залуу коммунистнууд баhал партийна шэнэ билет абаа. Мысовая станцида депогой начальник партида hая абтаhан Н. В. Сазыкин энэ үбгэн коммунисттай суг партийна шэнэ билет абахаяа хүлеэжэ hуухадаа, олон юумэ толгойдоо бодоhон байха. Энэ залуу коммунистын хүтэлбэрилдэг коллектив яhала hайн хүдэлжэ байнхай. Республикынгаа байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай горитой бэлэг барихаар зорижонхой. Сүүдхын туршада мянган километр харгы гаталха гэhэн хүдэлөөн депогой машинистнуудай дунда үргэнөөр дэлгэрээд байна. Һаял локомотивна зургаан бригада энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа байгаа hэн. Харин мүнөө арбан коллектив болонхой. Эдэнэр булта шахуу комсомол-залуушуулай бригаданууд юм.

Комсомол-залуушуулай локомотивна нэгэ бригадые хүтэлбэрилэгшэ Петр Хмелинскидэ партийна шэнэ билет мүн лэ тэрэ үдэр барюулагдаа hэн. Энэ наhаар залуу хүн, Улаан-Үдын түмэр замай техникум дүүргэhээр оройдоол жэл хахад болоо. Гэбэшье бэрхэ машинист боложо ябана. Петр Хмелинский шэнги ажалдаа шуналтай, баян дүршэлтэй боложо ябаhан залуушуул энэ деподо олон. Эдэнэр лэ түмэр зам дээрэ шэнэ юумэ үүсхэхэ, техническэ дэбжэлтэ хүрдадхаха эрмэлзэл түгэс зон ха юм даа.

— Манай деподо залуушуул яhала ерэжэ байдаг. Булта эрдэмтэй, hүбэлгэн бэрхэ хүбүүд, — гэжэ эрхим машинист, депогой парторганизациин секретарь, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденой кавалер Г. И. Торженсмех хэлэнэ.

Залуушуулые hургаха, хүдэлмэридэнь дуршуулхэ, хүмүүжүүлхэ хүнүүд энэ деподо олон. Тэдэнэй нэгэн энэ Геннадий Иванович Торженсмех өөрөө болоно. Анхан кочегар ябаhан, мүнөө локомотив жолоодохо дээдэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн шуу.

Партийна шэнэ билет абахаяа локомотивна депогой эрхимээ эрхим коммунистнууд ерээ. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Д. Качин, КПСС-эй обкомой гэшүүн А.П. Скосырский болон бусад.

Шэнэ билет коммунистда барюулхынгаа урда тээ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Титов тус бүритэйнь нам hуужа хөөрэлдэнэ, ажабайдалаарнь, ажал хэрэгээрнь hонирхоно.

— Ши ажалша бэрхэ хүнши. Бидэ мэдэнэбди. Энэ hуралсалшни юундэ урагшаа ябахаяа болишооб даа. Дүрбэдэхи курс хүрөөд лэ зогсоотаад байнаш, — гэээд, Василий Иннокентьевич нүхэр Качинда хандана. «Хари тиимэ юумэн болоод байна. Табан жэлэй дүүрэхэ багаар техникумээ заатагүй дүүргэхэб» гэжэ тэрэ бэсэ уялгалха баатай болоно.

Тэрэ хөөрэлдөөнэй боложо байхада тэндэ hууhан узелай парткомой секретарь Н.И. Ушаков партиин райкомой нэгэдэхи секретариин хэhэн ажаглалтые дэбтэр соогоо дары тэмдэглээдхинэ. Эрдэм наукын hалбаржа, үйлэдбэриин хурданаар хүгжэжэ байhан сагта hургуули багатай ябажа яажа болохоб. Имагта эрилтэ зүб лэ табигдана. Байгалай совхозой Береговой тосхондохи hү hаалиин фермын 15 hаалишад нёдондо hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумдэ заочноор hуража захалаа hэн. Сагай эрилтэ имэ байна ха юм даа. Имэл эрмэлзэлтэйгээр эрдэм шудалха хэрэгтэй гэжэ эндэ уригдаhан илангаяа залуу, наhатай коммунистнуудта дурадхагдаа.

Үбгэн большевик Д. П. Масалов оорынгоол бэрхээр, сухаришагүй оролдолгоор түмэр замай орёо техникые шудалаа. Харин тиихэдэ залуу коммунист Петр Хмелинский түсхай дунда hургуули дүүргэнхэй ерээд, электровоз жолоодожо ябана. Ошо ошотороо энэ hургуулиншье багадажа болохо. Һуралсал дүүрээ, хойнонь гарааб гэхын аргагүй бшуу.

Олон үеын коммунистнууд партийна шэнэ биледээ гартаа бариба. Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ уг залгамжалагша залуу халаан энэ эрилтые ойлгохол байха. Найдалтайшье.

И. АЛЕКСАНДРОВ.
Кабанскын аймаг.

Нина Иннокентьевна Сибирякова Хүрбын [...] түрүү тугалшадай нэгэн юм. Байгша оной нэгэд[...] талай дүнгөөр Нина Иннокентьевна хурууhалжа [...] тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын турш[...] граммаар нэмээжэ, тугалшадай дунда дэлгэрhэн [...] мүрысөөндэ эрхимлэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарайн аймагай Хүрбын [...] дүй дүршэлтэй тугалшан Н. И. Сибиряковае ха[...]

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА

ВЕТЕРАНУУДТА—ШЭНЭ БИЛЕТ

КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 оной) Пленумэй «Партийна документнүүдые hэлгэлгэ тухай» тогтоолой үндэhөөр районой партийна организацинуудта бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэhэн, мүнөөшье үргэлжэлhөөр. Энэ үнгэрhэн хугасаа соо партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулха талаар али олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Коммунистнуудай түрүү ябаха үүргэ дээшэлүүлхэ, харюусалгыень шангадхаха, журам бэхижүүлхэ гэхэ мэтын шухала шухала асуудалнуудта анхарал онсо хандуулагдаа.

Гадна партийна документнүүдые hэлгэлгые эмхи гуримтайгаар ябуулхын тула техническэ мүн лэ ехэ бэлэдхэл хэрэгтэй байhаниинь элитэ. Иигэжэ энэ ехэ эмхидхэлэй-техническэ хүдэлмэридэ бэлэдхэлээ хүсэлдүүлжэ, апрелиин эхиhээ коммунистнуудай партийна документнүүдые hэлгэжэ эхилбэбди. Партийна документнүүдые hэлгэхэ үдэрнүүд, ямар организациин коммунистнуудай райкомдо уригдаха сагынь тодорхойлогдонхой.

Партийна документнүүдые hэлгэжэ эхилhэн түрүүшын үдэр бидэ партиин ветерануудые райкомдоо урихан байнабди. Партиин үнинэй гэшүүд, партийна, советскэ, арадай ажахын, соёл гэгээрэлэй органуудта үни удаан хүдэлhэн, олониитын ажал ябуулгада ехэ габьяатай байhан үндэр наhатай коммунистнууд манай райондо олон.

Тэрэ үдэр партийна шэнэ билет абахаар КПСС-эй райкомдо уригдагшадай дунда 1920 онhоо партиин гэшүүд Михаил Павлович Дряхлов, Владимир Владимирович Хамагушкин, 1921 онhоо КПСС-эй гэшүүн, мүнөө гүрэнэй культурын институдай доцент, түүхын эрдэмэй кандидат Наум Самуилович Кузнецкий, 1924 онhоо партиин гэшүүн Евгения Александровна Широких-Полянская, 1925 онhоо КПСС-эй гэшүүд, урданай врач, пенсионер Наталия Архиповна Князьева, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай байгаалиин эрдэмэй институдай биологиин таhагые даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Николай Семёнович Вахрушев болон бусад бии.

Урданай коммунистнуудта партийна шэнэ билетүүдые барюулха үедэ КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүд, райкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаhан байна. Райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Чукаев партиин ветерануудта шэнэ билет барюулhанайнгаа удаа, харюусажа ябаhан ажал хэрэгтээ амжалта түйлахыень, ниитынгээ ажал ябуулгые залуугайхи шэнги эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхыень, энхэ элүүр, зол жаргалтай, үндэр наhа эдлэн ябахыень юрөөбэ.

— Би тэрэ хатуу, ангиин шанга тэмсэлэй сагта комсомолдо, удаань Коммунис партиин зэргэдэ жагсаhан хүмби. Намайе ленинскэ комсомол, ленинскэ Коммунис парти хүн болгоо, дээдэ hургуулида hуража, врач болохо харгы намда нээгээ. Партиин энэ үндэр нэрэ зэргые, ехэ найдабариие харюулха гэжэ наhан соогоо оролдоо гээшэб. Партийна шэнэ билет гартаа бариад байхадаа, ниитын хэрэгтэ хаба шадалаараа хабаадалсахаб гэжэ хэлэхэ байнаб,— гэжэ Н. А. Князьева мэдүүлээ hэн.

Иигэжэ ехэ, харюусалгатай хүдэлмэри эхилбэ гээшэ. Ажалша коллективүүдэй партийна организацинуудай дундаhаа эхи түрүүлэн Улаан-Үдын нооhо угаадаг фабрикын партийна эхин организациин коммунистнууд партийна билетүүдээ hэлгэжэ захалха юм. Тиигээд лэ саашаа хараалhан түсэбэй ёhоор энэ хэмжээ ябуулга үргэлжэлхэ.

З. ДАНИЛИНА,
КПСС-эй Октябрьска райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Акулина Исаковна Минаева hү hааха гурба hарын түсэб ажахы соогоо түрүүлэн дүүргэбэ. Акулина Исаковна энэ үедэ үнеэн бүриhөө 865 килограмм hү hаажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаалишан А. И. Минаева.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ колхоз урдань ходо гээгдэжэ ябадаг, ороохо таряа. hү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэл бүри дүүргэдэггүй байhан юм. Энэ ушарые эдлүүриин газарай муухаа болоно гэжэ колхозой механизаторнууд, агрономууд тоолодог hэн. Үнэхөөр колхозой эдлэдэг газарай хүрьhэн нимгэн — 11—12 сантиметр зузаантай, элhэлиг юм. Тиигэжэ жэлдээ гектар бүриhөө 6—8 центнер тарянай хуряагдахада, голхорхо хүнүүд байдаггүй. юрэдөө тэрэнhээ ехэ абтаха юм гэжэ hанаашалхашьегүй байгаа.

Теэд колхозой правлени, партком ажахыгаа саашань хүгжөөхын тула нэн түрүүн тарянай ургаса дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тоолоhон байна. Энэ талаар колхозниигуудтаяа хөөрэлдэхэ. тэдэнэрэй хүсэл бодолые баян ургаса абаха хэрэгтэ зорюулха хэрэгтэй болоо.

1970 оной үбэл болоhон колхозой правлениин, парткомой нэгэдэмэл заседани hанаанда эзэлүүдгүй ороно. Энэ суглаан шуулатайханаар үнгэрhэн юм. Тиигээшье hаа, ороохо таряа ехээр абадаг болоогүй сагтаа ажахыгаа өөдэнь татажа шадахагүйбди гэhэн нэгэл тобшолол тэндэ хэгдээ hэн.

Хойто жэлынь КПСС-эй XXIV съездын тогтоол гаража, хүдөө ажахын үйлэдбэрине ашаг үрэтэйгөөр хүгжөөхэ. ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха, тиимэ мелиораци үргэнөөр хэрэглэхэ эрилтэ табигдаhан байна.

Колхозой правлени, партком болон мэргэжэлтэд ороохо таряа ехээр абадаг болохын тула ой модо сэбэрлэжэ, намаг хатаажа. таряалангаа үргэдхэхэ, гектар бүхэнэй ургаса дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэhэн байна. Тиихэдээ нютагай эрхэ байдалда эгээн зохид сагта таряа тариха, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ тухай хэмжээнүүд хараалагдаhан юм.

УРДАА ТАБИҺАН эдэ зорилгонуудаа колхозой правлени. партком амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. **Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада ороохо тарян хоёр дахин ехээр абтадаг болоhон байна.** Жэшээнь. 1969 ондо колхознай 21 мянган центнер ороохо

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАД[...]

ТАРЯА, ТЭЖЭЭЛ ЕХЭЭР АБАХА АРГА Б[...]

абаhан байбал, 1970 ондо—32 мянган центнер, 1971 ондо — 45 мянган центнер, үнгэрөөшэ ган гасуур 1972 ондо — 41 мянган центнер тарян хуряагдаhан байха юм. Иигэжэ гектар бүриhөө 13 центнер ургаса хуряагдадаг болоо.

Имэ үрэ дүн ямар аргаар туйлагдааб? Нэгэдэхеэр, колхознай таряалангаа hайнаар эдлэдэг болоо. Энэ талаар механизаторнууднай элдэб шэнэ арга дүршэл хэрэглэжэ ороо. Мүнөө үедэ газарай хүрьhэ урбуулангүйгөөр хахалха арга хэрэглэгдэнэ. Агрономууднай али полиние хэды гүнзэгытэйгөөр хахалха хэмжээе тогтоогоод, тэрэнэй дүүргэлтые шангаар хинан шалгадаг болоhон байна. Хабар эртэ паар дээрэ шиг бариха хүдэлмэри хэгдэнэ. Тарилгын урда тээ, hүүлээрнь мөөртэй катогуудаар хүрьhэнниинь нягтаруулагдадаг болонхой.

Хоёрдохёор, урдань намарай паар бага хахалагдадаг байhан. Юуб гэхэдэ, намартаа hолоомоной узуурта малаа бэлшээхэ гэжэ тэрэние хахалуулдаггүй, гэдэргэ татадаг байhан юм. Тиигэhээр намар орой болоходо, газар хүрэшэдэг hэн. Имэ байдалые хубилгаха гэжэ шиидээ hэмди. Тиигэжэ үнгэрэгшэ намар колхоздомнай 3 мянга гаран гектар намарай паар хахалагдаа. Һалхинда үлеэгдэжэ муудадаг хүрьhэтэй полинууд лэ хахалагдангүй үлөөгдэhэн байна.

Гурбадахяар энэ үедэ минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ ехээр оролдоhон байнабди. Наг шэбхэ кукуруза, овощ тариха газарта, сабшалан дээрэ хэрэглэгдэдэг болонхой. Ороохо таряа ехээр таригдадаг Шанайн отделенидэ аммиагай уhан хэрэглэгдэнэ. Эндэ тиимэ үтэгжүүлгэ хүрьhэндэ оруулха машина. түхеэрэлгэнүүд, дүршэлтэй механизаторнууд бии юм. Хэрбээ урдань аммиагай уhые тарилгаhаа түрүүн ЛД-10 лущильнигаар хүрьhэндэ оруулдаг байбал, мүнөө механизаторнууднай ороохо таридаг хүүшан сеялкэнүүдые тааруулжа. тарилга хэхэ үедөө тэрэние газарта шэнгээдэг болоо.

Колхозой бусад гурбан отделенидэ хуурай минеральна үтэгжүүлгэнүүд РУМ-3,5 машинаар тараагдана. Азотно үтэгжүүлгэ гектарай 2 центнер хүртэхөөр сасагдана. Мүнөө үедэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ ямар ехэ ашаг үрэтэйб гэжэ механизаторнууднай ойлгожо эхилээ. Юуб гэхэдэ, имэ үтэгжүүлгэ оруулагдаhан газарта ургасань гектарай 8 центнер хүрэтэр нэмэhэн байна бшуу.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хюруугай эртэ унаагүй hаа, ороохо тарянай ургаса гектарай 15—16 центнер байха hэн. Имагтал эртэ хүйтэрhэнэй уршагhаа гектарай 2—3 центнер тарян алдагдаhан байна.

Мүнөө үедэ минеральна үтэгжүүлгэ үрэhэнтэй суг хүрьhэндэ оруулагдадаг болоо. Энэ арга хэрэглэхэдэ, ургаса хараатай дээшэлнэ. үтэгжүүлгын ашаг үрэнь ехэ болоно бшуу.

Энэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхээр үнгэрэгшэ намар 700 гектар дээрэ азотно болон фосфорно үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Энэ хабартаа 3.000 гектар тарянай газарта, 500 гектар силосэй ургамалнуудай таригдаха полинуудта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха юм.

Дүрбэдэхеэр, колхозой агрономууд үрэhэндөө ехэ анхарал табидаг болоо. Нютагай эрхэ байдалда эгээн баян ургаса үгэхэ сортын үрэhэ шэлэн абажа, тэрээгээр тарилга хэнэ. Жэшээнь, Шулуутын отделенидэ «Бирюсинка» сортын шэниисэ ургуулагдана. Энэ сорт түргэнөөр эдеэшэдэг байна. Тиимэhээ намарай хюруухаа урид эдеэгээ хүсэнэ.

Зүүн-Мүрэнэй болон Тоорын отделенинүүдтэ «Скала» сортын шэниисэ таригдана. Шанайн отделенидэ «Комета» сортын шэниисэ хэрэглэгдэнэ. Мүнөө дээрээ колхозой агрономууд эдэ дүрбэн сортын алинь үлүү hайн бэ гэжэ тодорхойлоодүй байhаар.

ОРООҺО ТАРЯА бага абадаг байхадаа, колхознай жэл бүри гүрэнhөө 30 мянган центнер шахуу холимол тэжээл, үрэhэ худалдан абадаг байбал, 1972 ондо өөhэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэhэтэй, малдаа нилээд ехэ таряа талханай зүйл гаргашалhан байнабди. Гүрэнhөө миил 40 тонно холимол тэжээл абтаа.

Колхознай 1971 ондо гүрэндөө 4.691 центнер таряа худалдаhан байбал, нёдондо тэрэнээ 5.166 цетнертэ хүргөө.

Һүүлэй жэлнүүдтэ туршалга хэгдэhэнэй ёhоор колхозой механизаторнууд, агрономууд **шэниисэеэ майн 1-hээ 13 хүрэтэр тарижа дүүргэхэдэ нилээн зохид гэжэ тоолоно.** Тиимэhээ энэ болзорто шэниисэеэ бүхыдэнь тарижа үрдинэбди.

Таряагаа сентябрь hарада хуряажа абахада эгээн зохид. Хэрбээ урдань таряагаа октябриин 7—10 хүрэтэр хадажа дүүргэдэг байгаа hаа, hүүлэй хоёр жэлдэ энэ хүдэлмэреэ сентябриин 27—29 багаар дүүргэнэбди. Ургаса хуряалгын болзорые иигэжэ хорооходо, ороохо тарянай гээлтэдэ орохо ушар усадхагдана.

Урда жэлнүүдтэ колхознай горох таридаггүй байгаа. Теэд Кабанскын аймагай таряашадай дүй дүршэлтэй наринаар танилсажа, тэрэ ургамалые нютагтаа тариха гэжэ шиидээ hэмди. **Мүнөө жэлдэ ажахымнай 442 гектарта горох тариха байна.**

Шэнэ газар ашаглаха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарагдана. 1972 ондо 120 гектар намаг газар хахалагдажа, олон жэлэй ногоо таригдаа hэн. Мүнөө «Бурводстрой» трестын ПМК-гай хүсөөр Ойнурай намаг хатаагдажа, 226 гектар таряалан ашаглагдажа эхилхэнь. Мүн өөhэдынгөө хүсөөр дэгнүүлдэ дарагдаhан 100 гектар газар ашаглахаар хараалнабди.

Табан жэлэй түсэбэй ёhоор 1973 ондо 3.370 гектарта ороохон таригдахаар хараалагдаhан байбал, колхозой правлени болон партком арга боломжонуудаа хаража үзөөд, **ороохо тарилгаяа 520 гектараар үргэдхэжэ,** бүхыдэнь 3.890 гектарта хүргэхэ хүсэлтэй.

Колхоздомнай шэнэ газар ашаглаха түсхай бригада эмхидхэгдэнхэй. Тэрэние дүршэл ехэтэй механизатор, коммунист С. Б. Мурдонов хүтэлбэрилдэг. Энэ бригада севооборотдо 326 гектар шэнэ газар оруулха зорилготой.

Наймадахи табан жэлэй туршада колхознай гүрэндөө 25 мянган центнер таряа тушааха түсэбтэй байгаа hаа, бүхыдөө 20 мянган центнер худалдаhан юм. Энэ табан жэлэй туршада гүрэнэй амбаарта 15 мянган центнер таряа оруулха түсэб табигданхай. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада 9 мянга шахуу центнер тарян худалдагдаа. Тиигэжэ табан жэлэй түсэб болзорhоо урид дүүргэхэ аргатайбди.

Колхозой правлени, партком механизаторнуудай дунда ойлгуулламжын болон эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг, жэл бүри тэдэнэй мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлхэ, залуушуулые механизаторай мэргэжэлдэ hургаха хэмжээнүүд абтана. Энээнэй ашаар тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ аргатай болообди. Эдэ үдэрнүүдтэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааха агрегадуудта хүдэлхэ механизаторнуудтай тусхай семинар үнгэрэгдэhэн байна. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй хэр зүбөөр оруулагдажа байhые агрономууд. партийна комитедэй гэшүүд, арадай хинагшад шалгадаг болонхой.

ҮБҺЭ НОГООНОЙ ургаса дээшэлүүлхэ талаар мүн лэ горитой хүдэлмэри хэгдэнэ. Энээнэй аша үрэнь харагдажа байна. Хэрбээ 1971 ондо бүхыдөө 7.600 центнер гэхэ гү, али гектарай 5 центнер үбhэ хуряажа абаhан байбал, 1972 ондо 16 мянган центнер, гектарай 10 центнер үбhэн hурилэгдөө. **Байгша ондо сабшалангай гектар бүриhөө 13 центнер, бүхыдөө 23 мянган центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэб табигданхай.** Энэ тэжээл ниитын малда хүсэд хүрэхэ юм.

Үбhэ ехээр бэлэдхэжэ абаха талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Тэдэнэй нэгэниинь **олон жэлэй ногооной тарилгые үргэдхэхэ** хэрэг болоно. 1972 ондо 200 гектар шэнэ газар дээрэ хүсы, экспарцет, костер, безостый ногоо таряад, намартаа тэрэнээ фосфорно үтэгжүүлгээр шанаржуулагдаhан, энэ хабартаа тэндэ азотно үтэгжүүлгэ оруулхабди. Энэ жэлдэ үшөө 120 гектарта олон жэлэй ногооной үрэhэн таригдаха.

Луговодууднай сабшалангаа үтэгжүүлжэ байна. Энэ жэлдэ гектарай 70 тонно хүртэхөөр наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдаха байна.

Колхоздомнай луговодуудай 9 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй дунда дүршэл ехэтэй луговодууд С. Д. Ошоров, Б. Н. Ярушёнов болон бусад нёдондо гектар бүриhөө 18—20 центнер үбhэ ургуулжа абаа hэн.

Луговодуудта оньhожоруулагдамал отряд ехэ туhа хүргэнэ. Тэдэнэрэй хүсөөр сабшалан дээрэ 5 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа.

Нёдондо зарим сабшалангаа хоёр удаа уhалаабди. гектар бүридэнь 1 центнер хүртэхөөр минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

Ажахыда **силосэй ургамалнууд 989 гектарта таригдана.** Хэрбээ урдань силос дарахаар ороохото ургамалнууд таригдадаг байбал, мүнөө горох-овсой. горох-шэниисын холисо ургуулагдана Юуб гэхэдэ, горохой холисо тэжээлые белок элбэгтэй болгоно бшуу.

Урда жэлнүүдтэ отделени бүхэн өөhэдынгөө хүсөөр силос дарадаг байhан юм. Мүнөө энэ хүдэлмэрине хүсэд оньhожоруулагдамал тусхай звено хэнэ. Хэрбээ нёдондо 5 мянган тонно силос дараhан байгаа hаа, мүнөө жэл тэрэнээ 7 мянган тоннодо хүргэхэбди. Энэмнай үшөөл бага гээшэ. Табан жэлэй эсэс хүрэтэр үнеэн бүридөө жэлдээ 10 тонно силос даража абаха зорилго табигданхай.

Нёдондо **колхознай куузику ургуулжа захалаа.** Энэ ургамалые 40 гектарта тарибал, байгша ондо тэрэ 80 гектар ээлхэ юм. Үнгэ[...] лэйнгээ алдуу энд[...] да абажа, үрэhээ [...] зэгыдэ, эртэ тари[...] набди. Мүнөө **тарялан дээрэхи [...] бүхыдөө технологи[...] тын, тусхай түсэб[...] хэгдэнэ.** Звено, бри[...] делени бүхэндэ [...] моор үрэhэ тари[...] үтэгжүүлгэ гаргаха[...] хэр гүнзэгыгөөр [...] үрэhээ яажа тари[...] мэтэ заабаринууд [...] нэ.

ОРООҺО ТАРЯ[...] тэжээл элбэг[...] хэжэ абахын ту[...] ажалладаг **хүнүүды[...] лохоор урмашуулха** [...] байhаниинь мэдээжэ [...] hээ колхозой правл[...] ком энэ талаар ту[...] рим тодорхойлжо. [...] болгон баталаа. Х[...] дань түсэбhөө [...] ургуулбал, тэрэнэ[...] центынь сэн нэм[...] бэри болгон үгтэ[...] Зүгөөр таряа абах[...] дүүргэгшэд урма[...] гүй hаладаг hэн. [...] энээнние хаража [...] hо абаха түсэбөө [...] цент дүүргэhэн [...] 100 центнер таряа, [...] үлүү гараашынь 1[...] тые нэмэлтэ түлөө[...] үгэхэ гурим бата[...]

Мүн колхоздо [...] риин стаж, гэнэ[...] та ажаллаhыень [...] механизаторнуудта [...] түлөөhэн тогтоог[...]

Механизаторну[...] социалис мүрысөө[...] дэлгэрүүлэгдэнэ. [...] ханизаторнуудай [...] колхозой конторы[...] «Ажалай алдар [...] үргэгдэнэ. Энээн [...] нын хэблэлдэ мэд[...]

Мүрысөөндэ ила[...] шалха, ВДНХ ош[...] до, амаралтын газ[...] хэ путёвкоор ш[...] Мүнөө жэл гурб[...] затор — Н. Ж. [...] П. Б. Яндаков. С-Д[...] сыгеров гэгшэд С[...] соогуураа аяншал[...]

Колхоздомнай [...] hайндэр» үнгэрэг[...] бэ урдань энэ [...] хэл хэгдэжэ, шан[...] дажа, банкет бол[...] мүнөө тэрэ хубил[...] рысөөнэй дүн [...] hүүлээр механиза[...] гэртээ тарана. Тэд[...] дэрэй эдеэн, үгт[...] юумэниинь бэлэн [...] даг. Энээн тушаа [...] правлени hанаа[...] Энэнь механи[...] hайшаалтай бай[...]

ОРООҺО тар[...] жэээлэй ех[...] болоходо мал аж[...] жэ **захалаа.** Нёд[...] шаднай урда жэл[...] килограмм hү үн[...] ехэ hааhан байна. [...] риhөө 4,3 килогр[...] түрүүшынхеэ аб[...] урда жэлдэ ил[...] (С. Зандеева) [...] hөө 2 мянган ки[...] hааhан байгаа h[...] энэ хэмжээндэ 14[...] хүрөө.

Колхозой гэ[...] жэлэй түсэбэй ш[...] бадахи жэлэ[...] үлүүлэн дүүргэ[...] на мүрысөөндэ [...] рэл республикын[...] ойе ажалай ш[...] нуудаар угтаха [...] жо байна. Хэлэх[...] hарбайhанаа аба[...] зорилго.

А. ИР[...]
Түнхэнэ[...]
Ленинэй [...]
колхозой т[...]
Л. БО[...]
Хабаровска [...]

УРДЫНХИҺАА УРАГШАТАЙ

Ямаршье ажал өөрын шэнжэтэй байдаг. Хонишодой ажал энэ талаараа онсо илгаатай. Тэдэнэй эгээн харюусалгатай хаhа — түл абалга мүнөө үедэ ходоронтожо, үдэрhөө үдэртэ зуутанай тоо олошорно. Һаяхан Сэлэнгын совхозоор ябахадаа ажахын директор Александр Михайлович Гусевтай уулзажа, түл абалгын хэр үнгэржэ байhан тухай hонирхоходомнай, тэрэ манда иигэжэ харюусаба:

— Манай совхоздо эхэ хонидой 30 отара үбэлжэнэ. Хонишоднай түл абалгаяа хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар үнгэргэжэ байнхай. Һаянай байдалаар манда 8 хонишод зуун эхэ хонин бүриhөө 100, тэрээнhээшье дээшэ хурьга абаад, тэдэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Жэшээнь, Билюутын отделени бүхыдөө зуун хонин бүриhөө 101,6 хурьган абанхай. Эндэ эхэ хонидой 5 отара бии юм. Ажахын бусадшье отделенинүүдтэ түл абалга урагшатай гэжэ тэмдэглэхээр. Имэ hайн үрэ дүн ажахымнай hая наашынше туйлаагүй юм. Абаhан түл түрэсэеэ гээлтэ хороолгодо оруулангүй хүхэ ногоон дээрэ гаргахын тула хонишоднай оролдожо байнхай. Дүй дүршэлөөр баян хонишодой нэгэн Анатолий Акулов Ягаан гэжэ газарта үбэлжэнэ. Бидэ мэнэ гэhээр тиишэ ошохомнай, мантай hуулсаад ябалсахадагнай болоно.

ГАЗ-69 түхэлэй хүнгэн автомашинада hуужа, Акуловай бригадын хонишодой үбэлжөөн тээшэ мордобобди. Елэн хара асфальт дэбисхэртэй харгыгаар совхозой түб тосхонhоо арбаад модо зүүлээд, урагшаа годирходомнай Билюутын бэрхэ хонишоной үбэлжөөн харагдаадхиба. Уданшьегүй эндэ хүрэжэ, ахалагша хонишонтой уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танилсабабди.

— Манай бригадынхид байгша ондо хонин бүриhөө хурьга абаха гэhэн социалис уялгатай юм. Гэр бүлөөрөө 612 хони харууhалнабди. Хониднай хурьгалжа ходоронтоо. Мүнөө үедэ бидэ 715 хурьгатай болонхойбди. Абаhан түл түрэсэеэ гарза гайда оруулангүй ажаллаха сагнай ерээ, — гэжэ Анатолий Михайлович хөөрэнэ.

Хонишодой байра байдалтай танилсаад байхада, эндэ ёhотой ажалша бүхэриг хүнүүд хүдэлдэг гэжэ мэдэхээр. Анатолий Михайлович хонин ажалда хори гаран жэлэй туршада хүдэлжэ, нилээд дүршэлтэй болоhон малшадай нэгэн. Ахалагша хонишон Тамара Сергеевна нүхэртэеэ, хурьгашан Василий Гардюнин гэгшэтэй ажаллана. Хурьгадынь өөдэргэн. Эндэхи хонишод хурьгадаа удэртөө сэбэр агаарта гаргана. Хонидойнь хүшэ тамир hайн.

Тус бригадын хонишод түл абалгаяа хабарай hаранuудта үнгэргэдэг заншалтай. Хонишон Тамара Сергеевна Акулова манда иигэжэ харюусаба:

— Хабарай хурьгад алиншье талаараа hайн гэжэ мэдэдэг болонхойбди. Нарай хурьгадай ехэ болоходо сэбэр агаар ехэ хэрэгтэй. Ямаршье hайн байра соо агаарынь эхүүн байдаг. Игаабари дулаан үдэрнүүдтэ хурьгаднай үдэшэ болотор газаа байдаг. Мүнөө жэлдэ тэжээлээр ядамаг ондо орожо байбашье, бии байгаа үбhэ, hолоомоёо гамтайгаар гаргашалнабди. Хонидойнгоо тэнхээ тамирые харан, hая хурьгалhан хонидто үбhэн үгтэнэ. Хурьгадаа хүхүүлжэ дүүргэмсээрээ хонидоо хагданда, таряалан дээрэ hайса адуулнабди. Үдэрэй туршада хонин бүридэ 250 грамм таhха таряанай зүйл үгтэнэ. Хабарнай үшөө ута. Хонидоо hайнаар адуулжа, хүшэ тамирынь hайн байлгаха гэжэ оролдонобди.

Нэгэнтэ бэшэ аймагай чемпион болоhон Анатолий Михайлович Акуловай бригадынхид түрэл республикынгаа ойн баярые ажалай бэлэгээр угтахын тула габшагай бэрхээр ажаллажа байнхай. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ эндэхи хонишод абаhан социалис уялгаяа сүм дүүргэбэ.

Байгша ондо Сэлэнгын совхозой хонишод 20300 хонидhоо 18 мянга шахуу хурьгатай болонхой. Тус ажахын хонишод үбэлэй, хабарай hаранuудта хурьга абана. Үбэлэй hаранuудта 12300 эхэ хонидhоо 11547 хурьган абтаа гэхэ гү, али энэнь зуун эхэ хонин бүриhөө 92,1 хурьган болоно. Эндэ ойрын үдэрнүүдтэ хабарай түл абтажа дүүрэхэ дүтэлэнхэй.

Ажахын хонишод абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, алдарта ойн баярые ажалай бэлэгүүдээр угтаха байhандань найдахаар.

Д. ХУБИТУЕВ.
манай тусхай корр.

Табан жэлэй шэнэ барилганууд

КОМБИНАДАЙ ОЙРЫН ЕРЭЭДҮЙ

«Гэр барилгын комбинадые шэнэдхэн байгуулга» гэһэн карта эндэхи хүтэлбэрилхы тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй кабинедүүд соо үлгөөтэй. Ойрын ерээдүй сагта тэрэнэй ямар байдалтай болохые, ямар шэнэ барилгануудай болохые энэ карта харуулна.

Томо гэгшын үндэр, һаруул байшан. Энэ—комбинадай гол корпус. Тэрээн соо үйлэдбэриин шухала цехүүд һуурижаха. Хаяа хаданһаа захиргаанай хэдэн дабхар гэр бодохо. Холо бэшэ зайда комбинадай туһалбариин цехүүд, тусхай станци, складууд. Мүнөө хүдэлжэ байгаа завод, цехүүд карта дээрэ зурагдаһан шэнэ комбинадай гол корпусой сасуулан харахада ээлдэг талмайгаараа гурба дахин бага байха юм. Хожомынь эндэ туһалбариин үйлэдбэри эмхидхэгдэхэ.

— Анхарагты, комбинадай гол корпус 4 пролетдой (цехүүд иитэжэ нэрлэгдэхэ) байха. Пролет бүхэн корпусой нэгэ захаһаа нүгөөдэ захада, захиргаанай байшан тулатар талмай эзэлхэ юм. Пролет бүхэн өөрын тусхай продукци бүтээхэ. Манай мэргэжэлтэд заримдаа цехүүд соогуур ябангүй, харин энэ байшан сооһоо тусхай цонхонуудаар тэндэхи байдал адаглан хараха аргатай байха. Элдэб оньһон приборнууд бидэнэртэ аша туһа хүргэхэ ха юм. Гол корпус 8000 гаран дүрбэлжэн метр талмайтай, — гэжэ комбинадай главна технолог Анатолий Сергеевич Шумилин тайлбарилна.

Ерээдүйн комбинадай үйлэдбэриин бүхы процесс оньһожоруулагдахаар, автомат аргаар зэбсэгжэхээр хараалагдаа. Хиналта, шалгалтын приборнууд, автоматика, техническэ телевидени хадаа мэргэжэлтэдэй, хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэн болгохо. Эдэ оньһон приборнуудай туһаламжаар үйлэдбэриин процесс шалгагдаха байна. Продукци бүтээн гаргаха технологинь поточно аргаар эмхидхэгдэхэ юм.

Мүнөө гэр барилгын комбинат жэлдээ 50 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бодхоохо хүсэ шадалтай. Харин шэнэдхэн байгуулгын дүүрэжэ, шэнэ цехүүдэй хүдэлжэ эхилхэдэ, тэрэ жэлдээ 150 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баридаг болохо гэжэ түсэблэгдөө.

Комбинадай хүсэ шадал гурба дахин ехэ болохоһоо гадна, тад онцо түхэлэй томо панель үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Тэрэ шанар илгаатай байхаб гэхэдэ, байрын гэрнүүдһээ гадна, үхибүүдэй саад, һургуули, культурно-ажаһуудалай олоошье эмхи зургаануудые барижа болохоор. Эдэ панельнүүдээр 216 байратай олон дабхар гэрнүүдые барихаар хараалагдана. Тиихэдэ хамта хүдөө тосхонуудта 2—4 байратай гэрнүүдые бодхожо болохо. Тобшолон хэлэхэдэ, 111-135-С сериин томо панель шэнэ барилганuудта үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Тэдэнэй түхэл, шанар һайжаруулагдаха. Абяа табихагүй панельнүүдые бүтээхэ тухай мэргэжэлтэд яһала бодомжолжо байна.

Байрын шэнэ гэрнүүдые, культурно-ажаһуудалай барилгануудые олоор, түргэнөөр, хямдаар бариха, индустриальна аргаар эрхилхэ хэрэгтэ комбинадай удха шанар тон ехэ. Тэрэ Буряадай барилгын управлениин энэ табан жэлэй туршада ашаглалгада оруулагдаха ёһотой индустриальна томо бааза гэжэ тоологдоно.

— Энэ жэлдэ зарим түхеэрэлгэ тодхогдожо эхилээ. Гурбан компрессор, мостовой кранууд ойрын сагта абтажа, хабсарган табигдажа эхилхэнь. Шэнэ түхэлэй панельнүүдые бүтээхэтэй хамта шэнэ продукци, лифтын зүйлнүүдые хэдэг болохобди. Олон дабхар үндэр гэрнүүдые барихадамнай лифтнүүд хэрэгтэй ха юм,—гэжэ Анатолий Сергеевич хөөрэнэ.

Шэнэдхэн байгуулгын хүдэлмэри 1971 оной һүүл багта хэгдэжэ эхилээ. «Гипронефтестрой» институдай филиалай хүдэлмэрилэгшэд проект зохёоһон байна. Буряадай барилгын управлениин 7-дохи СМУ-гай барилгашад эхэнхи ажал хэхэ даабаритай. «Дальсталконструкция» управлениин хүдэлмэришэд байшангай тулгануудые, армаг хабсарган табина.

Главна технолог А. С. Шумилинтай, барилга эрхилжэ байгаа СМУ-гай участогай начальник А. Ф. Абрамовтай энээгүүр ябажа, харанабди. Гол корпусой торхын үшөө хүсэд бодоогүй байбашье, тэрэнэй ямар байхые тухайлхаар. Ута гэгшын түмэр-бетон тулганууд жэрылдэн һууна. Тэдэнэй заримайнь армагтай хабсарган холбоотой. Байшангай һуури табигдаа, харин бетоноор үшөө хушагдаагүй. Зарим хүдэлмэриин хэгдэбэшье, хэхэ ажалынь үшөө ехэл даа.

Гол корпус утаашаа 144 метр, хүндэлөөшөө 72 метр юм. Энэ шухала барилгаһаа гадна, цемент хадагалха оньһожоруулагдамал склад, бетон холисо хэхэ оньһожоруулагдамал үйлэдбэри, элдэб жэжэ бужа хэрэгсэл заһабарилха участок, комбинадые халуун уһа, ууралаар хангаха котельни баригдаха ёһотой. Томо панели үйлэдбэрилгэдэ шухала хэрэгтэй перлит халаан хүбхылгэхэ хоёр түхеэрэлгэ тодхогдохоор хараалагдаа. Үшөө хэдэн багашаг барилга хэгдэхэ гэжэ тэмдэглээгүй һаа, ерээдүйн комбинадай юрэнхы байдал эли болохогүй гэжэ һанагдана.

Нүхэр Абрамовай даадаг участок квартал бүхэндэ 300 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй юм. Ажахын тоосооной комплексно хоёр томо бригада эндэ ажаллана.

— Али нэгыень илгаруулан магтаха аргамни үгы. Дүй дүршэлтэй, бэрхэ барилгашад бригадануудые даана. Василий Константинович Рубцовай, Анатолий Иванович Стародубцевай бригаданууд даабаряа һара бүхэндэ дүүргэжэ байна, — гэжэ нүхэр Абрамов хөөрэнэ.

— Рубцов, Стародубцев! Энээнһээ урда тэдэнэр ямар барилга хээ һэм?

— Эдэ бригаданuудай нэрэ дуулаһан байхат. Шухала, эгээл түргэн болзор соо барригдаха ёһотой барилгануудта эдэ бригаданууд эльгээгдэдэг, — гэжэ тэрэ харюусаба.

Үнэхөөрөөшье, эдэ бригаданuудай ажал хэрэг управлени соогоо суутай. Бэрхэ гэхэдэ бэрхэ, дүй дүршэлтэй гэхэдэ дүршэлтэй. Ажахын тсосоондо эгээл түрүүлэн ороһон, хэдэн мэргэжэл шудалһан барилгашадһаа бүридэһэн томодхогдоһон комплексно бригаданууд юм.

Мүнөө тэдэнэй ажал хоёр халаанда эмхидхэгдэнхэй. Бригада бүхэн һарадаа 40 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа түгэс дүүргэнэ. Бэлэн продукци хадагалха склад, компрессорно станци, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдэй завод, ажаһуудалай барилга энэ жэл дүүргэхэ ёһотой юм.

Барилгашад 1973 оной түсэбөөр хараалагдаһан эдэ барилгануудые саг болзор сооньь тушааха, барилгые һайнаар хэхэ, хирпиисэ, холисо, хадааһа, ондоошье материал арьбалха гэһэн уялга абанхай. Тэдэнэй олонхинь уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэнэ. Комбинадые шэнэдхэн байгуулха хүдэлмэриин хэгдэжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эндэ ажаллажа байһан В. Андропов, В. Серебренников, И. Лаптев, В. Поляков ажалаа ходо һайн шанартайгаар хэнэ. Шулууша дархашуулай мэргэжэлтэй эдэ нүхэд нормын ёһоор 1,5 кубометр хана бодхоохо даабаряа 2—2,2 кубометр хүргэдэг болоо.

Бригадануудай гэшүүн бүхэн өөрын социалис уялга абаһан байна. Бригадир Стародубцев даабаряа 120 процент дүүргэхэ, 2—2,2 кубометр хана бодхохо, урлан нарижуулгын хоёр дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ уялгаяа бодотоор дүүргэнэ. Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлдэ бригадынгаа хоёр барилгашаниие һургана, экономико шудалха һургуулида һуралсажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ. Тэрэ бусад нүхэдтөө һайн жэшээ харуулна ха юм. Нүхэр Рубцовай даадаг бригадын гэшүүд даабаряа үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, барилгын материал гамтайгаар гаргашалха гэжэ оролдоно.

Барилга эрхилэгшэд — СМУ-гай участок, барилга хэхэ захил хэгшэд — комбинадай коллектив хоорондоо эбтэй эетэй, үгээ ойлголсон ажаллана. Ямар нэгэ асуудалай гарахада хоорондоо зүбшэжэ, хоёр талаһаа шиидхэдэг, бэе бэедээ туһаламжа хүргэдэг. Тиихэдэнь хамтын хэрэг — комбинадые шэнэдхэн байгуулга мүнөө дээрээ графигай ёһоор ябуулагдажа байна.

Шэнэ комбинат 1974 ондо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Энэ зорилго дүүргэхын тула бүгэдэ эршэмтэй шангаар ажаллаха хэрэгтэй юм. Барилгашад иимэ хүсэл эрмэлзэлтэйшье байна.

С. БАРДАМОВА.

Улаан-Үдын Буряадай АССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад гурбадахи шиидхэхы жэлэй түрүүшын кварталай даабари үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 484 000 түхэригтэ сэмбэ нэхэбэ. Мүнөө тэдэнэр Бурядай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ жагсаад, алдарта ойгоо ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй тоодо сэмбэ нэхэгшэ Мария Сергеевна Рандина һайн шанартай сэмбэ нэхэжэ, халаан бүрнингөө даабари 110—115 процент дүүргэнэ. Мүнөө Мария Сергеевнагай туйлалта — даабариһаа гадуур нэхэгдэһэн 270 метр сэмбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник М. С. Рандина.

А. МАНТАЕВАЙ фототекст.

Улаан-Үдын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан хахад жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 20.000 түхэригэй хубсаһа оёхо гэжэ шиидэнхэй. Фабрикын эсхэлгын цехэй хүдэлмэришэн Зоя Лазаревна Тетерина олон мэргэжэлтэй хүн юм. Коммунис ажалай ударник Тетерина даабаряа ходол үлүүлэн 120—130 процент хүрэтэр дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Л. Тетерина.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БАЯСАМА ҮРЭ ДҮНГҮҮД

Манай коллектив табан жэлэй туршада заводоо шэнэдхэн байгуулха, үйлэдбэриень оньһожоруулха зорилго урдаа табиһан байгаа. Иимэ даабари дээрэһээ үгтөө бэшэ. Шэнэ барилгануудта шиферэй улам ехээр хэрэгтэй болоҗо байһые хараада абажа, технологическа бүхы процесс оньһожоруулха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Тиигээгүй һаа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэжэ шадахагүйбди.

Энэшье ойлгосотой. Үйлэдбэриингөө арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ арга олохо гэһэн эрилтэ коллектив бүхэнэй урда табигдана ха юм. Технологическа хуушан линиие шэнээр һэлгээгүй һаа, ехэ шифер үйлэдбэрилжэ шадахагүй байһанаа хүдэлмэришэд һайн ойлгоһон байна.

Үйлэдбэреэ шэнээр зэбсэгжүүлхэ түсэбэй ёһоор шифер үйлэдбэрилхэ конвейернэ 6 линии тодхохо гэжэ хараалагдаһан юм. Шэнэдхэн байгуулгын хүдэлмэри 1971 оной декабрь соо хэгдэжэ эхилээ. Энэ ажал байгша оной январь соо дүүргэгдэһэн байна. Январиин 17-ой үдэр шифер үйлэдбэрилхэ һүүлшын 6-дахи линии ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө заводтомнай технологическа гол процесс дууһан оньһожоруулагдаба гээшэ.

Шиферэй хабтагай үйлэдбэрилхэ шэнэ машина, технологическа лининүүд хүсэдөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлһэн, ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Шифер үйлэдбэрилхэ машинын бүтээсэ түсэбэй ёһоор час соо 4854 плитэ юм. Харин кварталай туршада бүтээсэнь 103,2 процент болоо. Үнгэр һэн жэлэй түрүүшын кварталтай сасуулхада часай бүтээсэ 109,5 процент хүргэгдөө гэхэ гү, али 6,3 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Иимэ бүтээсэ хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, технологическа шэнэ лининүүд һайнаар ашаглагдадаг болоо. Хүдэлмэришэд тэрэниие зүбөөр хүдэлгэнэ, һайнаар харууһална. Оньһыень оложо хүдэлгөөд байхада, бүтээсыень дээшэлүүлжэ болохо гэжэ тэдэнэр һайн мэдэрнэ.

Жэлэй түрүүшын квартал дүүрэбэ. Продукци худалдаха 3 һарын түсэб 101,8 процент дүргэгдээ. 1972 оной түрүүшын кварталтай сасуулан харахада, энэмнай 109,5 процентдэ хүргэгдэһэн болоно. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 7,4 процентээр үлүү ехэ шифер үйлэдбэрилэгдөө.

Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ түсэбһөө гадуур 1,5 миллион плитэ шифер үйлэдбэрилхэ, 60 мянга гаран түхэригэй продукци худалдаха, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха уялга абаа һэмди. Тиихэдэ урдын жэлнүүдэйхиһээ энэ оной түсэб һүрэггүй ехэ юм.

Коллектив табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабариһаа 4 процентээр үлүү ехэ продукци үгэхэ зорилготой. Иигэжэ заводой хүдэлмэришэд өөһэдөө дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ түсэб абаһан юм. Үйлэдбэреэ оньһожоруулһанай, автомат аргаар хангаһанай үндэһэ һуури дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэжэ байна.

Шифер үйлэдбэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн түсэб, шэнэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхэ гэжэ бодотоор оролдоно. Хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэдэнэр шэнэ линии, машинануудаа бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ тэмсэнэ. Энэнь һайн үрэ дүн харуулба. Саашадаа ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, продукци үйлэдбэрилгые бүри ехэдхэхэ зорилготойбди.

Мастер Г. К. Гладенковой даадаг халаан март соо ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллажа, түсэбөө 103,9 процент дүүргээ. Н. Е. Коршуновой хүтэлбэрилдэг халаан түсэбөө 102,7 процентдэ хүргөөд, социалис мүрысөөндэ мүн амжалта туйлаба.

Завод гүрэндэ олзо доход оруулха кварталай түсэб, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргээ.

Манай коллектив технологическа шэнэ лининүүдээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ, тэрэнһээ продукци абалгаар орон доторoo 2-дохи һууринда гараба. Энэ ушар хүдэлмэришэдые ехэ баясуулна, шэнэ амжалтада урялна ха юм.

Түрүүшын кварталай амжалта арьбадхаха, хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, республикынгаа 50 жэлэй ойе угтаха гэжэ хүдэлмэришэд мүрысэнэ. Энэ мүрысөөндэ амжалта туйлаха байһандаа тэдэнэр батаар найдана.

Н. ПОЗДНЯКОВА,
Тимлюйн асбоцементнэ заводой таһагай начальник.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ БЭЛИГ ШАДАБАРИ

Нэгэ үглөөгүүр Хэжэнгэ тосхоной пионернүүдэй байшанда хүн зон олоор суглараад. һургуулиин үхибүүдшье бии. Эдэнэр аймагай һургуулинуудай һурагшанарай хэһэн уран бүтээлнүүдэй выставкэ харахаяа ерээ бшуу. Энэ выставкэ хадаа түрэл Буряад республикымнай табин жэлэй алдарта ойдо зорюулагданхай.

Выставкэдэ Хэжэнгын аймагай бүхы һургуулинуудай гартаа дүйтэй бэлигтэйшүүлэй уран бүтээлнүүд табигдаа. Эдир зураашадай гоё һайхан зурагууд ханаар үлгөөтэй, хүнэй хараса буляана. Мүн бусадшье бүтээлнүүд олон. Хүнүүд зүйл бүхэнэйнь ойро нилээд удаан зогсожо, һайхашаан байжа, хужарлан харана.

Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшанарай дархалһан самолет-планернуудые, радиокружогто ябагшадай хэһэн дуугардаг транзисторна приёмник болон бэшэшье юумэнүүдые һонирхон харанабди. Оёдолшо бэрхэ, одоо уран гартай басагадай нэхэһэн, оёһон зүйлнүүдые хаража баясахаар.

Түмэртэ дүйтэйшүүлэй түншэжэ, һиилэжэ хэһэн гарай бугааг, буряад дэгэлэй тобшонууд, бэһэлиг гэхэ мэтэ витринэ дээгүүр табяатай, «маанадые харыт» гэһэндэл наранай гэрэлдэ толорхо юм. Кружогойнь хүтэлбэрилэгшэ үнинэй багша Пиранталай Содбоевич Содбоев болоно. Шабинарайнь хэһэн юумэнүүдые хаража байхада, багшынь габшагай ажал, оролдосо яаха аргагүй тэмдэглэмээр.

Хэжэнгын дунда һургуулида уран зурагай кружок хүдэлдэг. Энэ кружогые үнинэй багша Михаил Терентьевич Абламский хүтэлбэрилнэ. Шабинарайнь хэһэн зурагууд выставкэдэ табигдаа. 9-хи «д» классай һурагшанар Дашицыренов Солбон, Атутов Вова, 5-хи «а» классай һурагша Цыбикжапов Цыдып болон бусадай тоһон шэрээр уран гоёор хэһэн зурагуудые гоёшоомоор. Эдэнэр зураг ганса зурадаг бэшэ, мүн модон дээрэ бэрхээр һиилэдэг юм. 4-хи «б» классай һурагша Батомункуев Зоригой хэһэн зурагые онсо тэмдэглэмээр. Багшынь оролдосотой ажал, аша габьяа, нангин һургаал заабаринуудынь һурагшадайнь зураһан зурагуудта тодо хурсаар элирнэ.

Чисаанын, Дээдэ-Худанай, Үлзытын, Сулхарын һургуулинуудһаа табигдаһан уран зүйлнүүд харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэниинь һайшаалтай. Чисаанын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Цыбикжапов Эрдэмэй «Уйлаһан арсалан» гэжэ бүтээл харагшадай анхаралые ехээр буляаха юм. «Хододоо байг лэ наран!» гэжэ зүйлынь бүришье һаа һайн. Мүн энэ һургуулиһаа табигдаһан «Замбуулинай эзэн эхэнэр» гэжэ тоһон шэрээр зураһан зураг олоной һайшаалда хүртөө. Дээдэ-Худанай дунда һургуулиин һурагшадай уһан шэрээр хэһэн «Руслан ба Людмила» гэжэ иллюстраци-тайлбарилал мүн лэ һайхан.

Үлзытын дунда һургуулиин һурагшадай хэһэн бүтээлнүүд гоё даа. һурагшадайнь зураһан зурагууд, модон дээрэхи һиилүүрнүүдынь нилээд гэмгүй. 7-хи классай һурагша байһан Пиранталаев Содномой дархалһан өөрөө ниидэдэг самолёт, мүн тиихэдэ «Баатар» гэжэ зураг-һиилүүрынь харагшадые ехэтэ һонирхуулаа. Сулхарын һургуулиин һурагшад нилээд һайшаалтай бүтээлнүүдые табиһан байна.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын дунда һургуулиин пионернүүдэй байшан соо аймагайнгаа һургуулинуудай бэлигтэйшүүлэй уран бүтээлнүүдые хараад гарахадаа, харагшадай зүгһөө выставкэдэ хабаадалсаһан һургуулинуудай шабинарта, мүн багшанартань үшөө саашанхи амжалтануудые хүсэхэ дуран хүрэнэ. Жэл бүри иимэ һайхан уран бүтээлнүүдые хараха бэзэбди гэжэ найдахаар байнал.

Д. ЖАНЧИКОВ,
хүдөө багша.
Хэжэнгэ.

СЭВ-эй нэгэдхэмэл программа бэелүүлэгдэнэ

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ХҮСЭ ШАДАЛЫЕМНАЙ АРЬБАДХАНА

Монгол орон холошог ааб... Самоледооршье хахад шахуу ниидэхэ хэрэгтэй. Ямар газарта ерэхээ ойлжо ябабашье, сэгээн номин огторгой доро, үнгэ бүридэһэн талын дунда һаадаа, эжэлүүдгүй һонирхоод гайхахаш.

...байна, Монгол орон! ...шадай дунда — МГУ-...тай суг һураһан, мүн Монголой мэдээжэ хүн МНРП-гэй ЦК-гай инструктор Онон, МНР-эй тениин генеральна дилектор Чойжол, поэт Алаг... ...гшэд бии байба.

...олдөөндөө һамаараад, ...ооһоо хото хүрэтэр ...һаа обёорбогүйбди. ...дэн гэхэдээ, үргэн ...үүдтэй, үндэр байшан... үзэсхэлэн гоё ...-Баатар хото соогуур ...ууржа ябабабди.

...һээнь эхилжэ, аха ...ронтой танилсахаб? ...ой «гол баялиг» бо... олон түмэн хонид, ...һүрэгһөөнь эхилэн, ...хэрэгтэйл даа.

...ушын уулзалга МНР-... хүдөө ажахын министер... болоо.

— Манай гол һонин гэ... гүрэнэй 304 ажахын ...дөө ажахын хамтарал ...23 миллион шахуу хо... ямаатай, үнеэтэй, ...ба тэмээтэй юм, — ...мал ажалай управле... начальнигай орлог... Цыренжав хөөрэбэ.— ...үзыт, арадай засагай ...һоо хойшо малаймнай ...хоёр дахин олошо... МНРП-гэй XVI съез... директивэнүүдэй ёһоор, ...табадахи табан ...малай тоо 25 миллион болохоор хараалагданхай. Энэмнай яһала дүүргэгдэхээр зорилго. Яахадааб гэхэдэ, малшадай габшагай ажал, СЭВ-эй нэгэдхэмэл программа бэелүүлэлгэ энээнэй дүхэм нүхэсэл болоно. МНР-эй экономикые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ хэдэ хэдэн тусхай хэмжээ ябуулга программаар хараалагданхай. Жэшээ дурдаад яахамнайб: орон соогуур аяншалгаяа үглөө эхилхэтнай ха юм.

ЭШЭГЫ ГЭР ДЭЭРЭ УЛААН ТУГ ДАЛБАНА

Монголдо үбэлдөө угаа хүйтэн, зундаа тон халуун, ган гасуур байдаг. Жэшээнь, июль һарада үдэ багаар дүшэн градус халуун байдаг һаа, һүниин сагта табан градус шахуу һэрюун болодог ушар нэгэнтэ бэшэ үзэгдэдэг юм. Байгаалиин иимэ оршон байдалда эндэхи ажалшад орооһо таряа ургуулжа шадаха гээшэ гү?

...Зүүн Хараа гэжэ гүрэнэй ажахыда хэды хонобобди. Хурдан, эсэхэ сусахаяа мэдэдэггүй адуу моридые, эрхим хонидые ажалша малшадай шадамараар үсхэбэрилдэг тухай олон юумэ дуулаһан байгаабди. Мүнөө үргэн, ехэ полиин дэргэдэ зогсожо байхадаа: магад, үнинһөө хойшо орооһо таряанай ургадаггүй байһан газар тэрэнэй үлгы болоһые харахадаа, һонирхон гайхаабди.

— Урдачь үзэгдөөгүй ган гасуурай үнгэрэгшэ зундаа болоходонь, бүхы ургамал үндэһөөрөө хаташахань гү гэжэ һанаа һэмди. Харин «Орхоной» шэнисэ тэсэжэ, 7500 гектарай га бүриһөө юһэн центнер шахуу ургаса үгөө. — гэээд, гүрэнэй ажахын директор Д. Дарамжав хөөрэбэ. Сэдьхэлээ ханаагүйн шэнжэ тэмдэг тэрэнэй үгэһөө дуулдаба. Юун дээрэһээ сэдьхэлээ ханаагүйб гэжэ мэдэнэбди. Эдэ полинууд гектар бүриһөө 12—16 центнер ургаса үгэжэ шадаха, үгэдэгшье байгаа бшуу. Харин үнгэрэгшэ зун дуһалшье бороо ороогүй.

— Гансашье бороо хураһаа шалтагаалаа бэшэ даа. Тракторист Ендочин Дашдэмбэрэлые жэшээ болгон абаад үзэе. Үнгэрэгшэ зун тэрэ аб адли газарһаа гектар бүриин 11,5 центнер орооһо таряа хуряажа абаа юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, Дашдэмбэрэл тоти мэргэн мастер, агротехникэ һайн мэдэдэг хүн. Бүхы Монгол орон дотор (Ендочин—газар хахалалгаар МНР-эй чемпион) газар элдүүрилгээр тэрээнтэй зэргэшэхэ хүн байхагүй. Тэрэнэй бэень үшөөл хүдэр шамбай, хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг...

Директор саашадань үргэлжэлүүлэн:

— Олон юумэнэй дуталадаг сагшье бии байһан юм. Мүнөө хамаг юумэн манайда бии. Тэрэнэй түлөө совет аха дүүнэртээ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди. Хараад үзыт: гансахан манай ажахы 71 трактор, 31 комбайн, 24 автомашина ба бусад олон техникэтэй.

Огородой эдеэн гээшые монголнууд һая болотор мэдэдэггүй байгаа. Харин мүнөө эндэхи ажахы 170 шахуу гектарта хартаабха, үгэрсэ, помидор тарижа, индустриальна Дархан хотые овощоор хангана, мүн парнигуудтай.

...Гахайн фермэдэ ерэхэдэмнай, С. Равжаа ажахытаяа бидэниие танилсуулба. Үүлтэртэ малай энэ фермэдэ гүрэнэй ажахы тусгаар анхарал хандуулна. Монголой мал ажалай шэнэ һалбари—гахай үсхэбэрилгэ эндэһээ эхилһэн байна бшуу.

Үдэшэлэн малшадта ошобобди.

— Һү һаалиин фермэ манай мүнөөнэй байдал харуулхаһаа гадна, ерээдүймнай болоно. Малнай тэсэбэритэй, шэрхи бэетэй юм, гэбэшье ашаг шэмэ багатай: 800—1000 литр һү үгэдэгынь тааруугүй байна. Тиимэһээ симментал үүлтэрэй дүрбэн зуун үнеэ Советскэ Союзһаа худалдажа абаа һэмди. Нёдондо тэдэнэй тус бүринь 2800 килограмм һү үгөө. Иимэ үнеэдые хоёр, гурба дахин олон болгохо зорилго табигдана. Саашадаа бүри олоор үсхэбэрилэгдэхэл даа, —гээд Дарамжав хөөрэнэ.

...Бидэ фермэдэнь хонообди. Газар, орооһо таряан, ерээдүй тухай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлбэбди.

Мүнөөнэй залуушуулда атаарханаб. Хамаг юумээр хангагданхай. Соведүүдэй ороной, совет арадай ашаар иимэ юумэн туйлагдаа, — гээд Дарамжав хэлэбэ.

Һара гаража, бүхы тала дайдые, хашаа хорёонууд ба һүритэй үбһэ гэрэлтүүлээ. Газаа хон-жэн. Эшэгы гэр дээрэ улаан тугай һалхинда намилзахань дуулдана...

ДАРХАН ХОТО — АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ҺҮЛДЭ

Социалис оронуудай арадуудай аха дүүгэй харилсаа холбооной һүлдэ болгошо Дархан хотодо хүрэжэ ерэбэбди.

Түлишөөр хүдэлдэг электростанциһаа уурал бааяна. Совет мэргэжэлтэдэй бариһан энэ станци (долоон зуу үлүүтэй километр уһа утаһа шэжэмээр) Дарханһаа гадна, Сүхэ-Баатарта, Шарын-Гол гэжэ шахтернуудай тосхондо, Монголой хойто талын промышленна ба хүдөө ажахын хэдэн центрнүүдтэ зайн гал дамжуулдаг юм. Проектын ёһоор, энэ ТЭЦ 100 мянга шахуу киловатт хүсэтэй байха.

Чехословакиин мэргэжэлтэдэй бариһан цементын заводой корпус дүтэшэг харагдана. Оньһожоруулагдамал, автомадаар зэбсэгжэһэн энэ предприяти жэлдээ 200 мянган тонно цемент үгэжэ шадаха юм. Зэргэлээд избёосхо, силикатна хирпиисэ гаргаха үйлэдбэри бодхогдонхой. Тэрэниие полягууд барна.

Үшөө километр ябаад байхадамнай, дахинаа шэнэ барилга ушарба. Тэндэ венгер хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэнь дуулдана. ВНР-эй хүдэлмэришэд яаралтай габшагайгаар ажаллана: сүүдхэ соо 50 тонно продукци гаргаха мяханай комбинат болзорһоо урид ашаглалгада оруулха гэжэ шиидхэгдэнхэй.

Үдэшэндөө партиин горкомдо хөөрэлдөөн болоо.

— Дархандахи бүхы барилганууд аха дүү оронуудай туһаламжатайгаар бодхоогдоо, — гээд, горкомой секретарь П. Цэрэннадмид тэмдэглэбэ. Тиигээд социалис оронуудай арадуудта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

РОССИДА БАЯСХАЛАН ХҮРГЭЕ!

Монголдо һайн үүлтэрэй хони үсхэбэрилгын эхи табижа үгэһэн «Орхон» гэжэ (үүлтэртэ хонидой) гүрэнэй ажахыда ерэбэбди.

Гүрэнэй ажахын директор Г. Цэнджав залуушагшье һаа, 194 мянган гектар элдүүрин газартай ажахые табан жэлэй туршада толгойлно. Эндэ шэниисэ, обёос, шара будаа, овощ таридаг, адуу үсхэбэрилдэг. Гэбэшье гол баялигынь хонид юм. Тэдэнэй тоо 27 мянган толгой болонхой.

— Тэдэниие харахаяа ошоё, — гэжэ Г. Цэнджавай хэлэмсээр, бэлшээри тээшэ гүйлгэлдэбэбди. Хадын үбэрэй нэмэридэ хоёр эшэгы гэр, тэдэнтэй зэргэлээд хонидой хорёо, һүритэй үбһэн (сагай уларилай муудахада хэрэглэгдэхэ) харагдана.

Отарын хонид томо бэетэй, ута ноһотой, тобир тарган, эдэнь түхэреэн жэл соо —халуун ба хүйтэндэшье — бэлшээридэ ябадаг. Гол шэнжэ шанарынь гэхэдэ—ашаг шэмэ ехэтэй: хонин бүхэнииньь юрын үүлтэрэйхиһээ гурба дахин ехэ ноһо, гурбанай нэгэ хубяар ехэ мяха үгэдэг.

Отарын эзэн Ц. Адья гүйлгэжэ ерээд, сэнтэһэн, набтархан мориноо буугаад, гэртэнь орохыемнай уриба.

Ц. Адья — гайхалтай бэрхэ эхэнээр. Залуу аад, ажахыдаа, бүхы Монгол орон доторoo габьяатай болоһон хүн юм. Коммунистка, МНРП-гэй XVI съездын делегат. Алтан Гадаһанай орденоор, медальнуудаар шагнагданхай. Тобшоор хэлэбэл, ажал хэһэнэйнгээ зэргээр хүндэлэгдэдэг ха юм. Ц. Адья 500 толгой хонидые харана. Зарим эрэшүүлшье иимэ ехэ ажал хүшэ хүрэхэгүйл. Ц. Адья нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абаа, ноһо хайшалалгаар бүхы хонишодые ахяа. Эдэ бүгэдэнь хүнгэхэн хэрэг бэшэ даа. Ц. Адья—долоон үхибүүнэй эхэ.

Үдэшэлэн, бусажа ябахадаа, Г. Цэнджав иигэжэ хэлээ һэн:

— Орхоной үүлтэр бии болгоһоной, түлөө баясхалан хүргэе. Хүнгэхэн хэрэг бэшэ: тэрэниие бии болгохын тула совет, монгол мэргэжэлтэд 17 жэлдэ оролдоо. Иимэ үүлтэрэй хонидһоо манай госхоз 1,9 миллион түхэригэй, — нютагай үүлтэрэй хони үсхэбэрилһэндэ орходоо хоёр шахуу дахин ехэ олзо оруулна. Республикын 18 аймагай 11-дэ, мүн Советскэ Союзда мүнөө орхон үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Тиингүй яахаб: «модон үндэһөөрөө бүхэ», манай оронууд аха дүүгэй харилсаа холбоогоороо хүсэтэй ха юм.

Орон соогуур аяншалһанаймнай һүүлээр МНР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ дахяад уулзалга болобо. Хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа хэлэжэ үгөөбди.

— Бүхы Монгол орон дотор хаа хаанагүй шэнэ барилганууд бодхоогдоно. Социалис оронууд, хамагай түрүүндэ Советскэ Союз, мүнөө угаа ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Монголой абадаг туһаламжа хүсэеэ юрэл хамталһан ушар бэшэ. Энэ хадаа манай хүсэ арьбадхана. Иигэжэ хүсэеэ арьбадхалгада СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программа зорюулагдана, — гээд управлениин начальнигай орлогшо Б. Цэрэнжав хөөрөө һэн.

А. ШАПОВАЛОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.
Улаан-Баатар — Москва.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ—ШАНГУУД

Республикын «Спартак» булгэмэй спортсменүүд мэргэн буудалгаар өөр хоорондын болон командаараа түрүү һуури эзэлхын түлөө хэдэн үдэрэй туршада мүрысэбэ.

Түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ найман команда хабаадалсаһан байна. Түрүүшын үдэр эдэнэр бага аматай буугаар 30 метрэй зайһаа сагаалса буудаһан байгаа. Геологическа управлениин түлөөлэгшэ Олег Гаврилов абажа боломоор 300-һаа 281 очко абажа, бусадһаа түрүүлжэ эхилбэ. Харин мүрысөөнэй дүнгөөр гурбан спортсмен — спортын мастернууд Евгений Терентьев (соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком). Доржи Охинов (медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком), геологическа управлениин нэгэдэхи разрядтай Владимир Хантаев гэгшэд тус тустаа аб адлихан — 285-аад очкотойгоор, түрүү һуурида нэгэдэхи һууринуудые эзэлхэ болобо.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Татьяна Трухан 281 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Геологическа управлениин түлөөлэгшэ Валентина Бажеева, городской гурбадахи больницын медицинскэ сестра Елена Клочкина гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлэв.

Мүрысөөнэй хоёрдохи удэр спортсменүүд хэбтээд, үбдэг дээрэһээ, байгаад сагаалса буудажа, олоной анхарал татаба. Эндэ спортын мастернууд Евгений Терентьев, Александр Скоков, Доржи Охинов гэгшэд бусадһаа мэргэн байжа, түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Татьяна Трухан, Валентина Бажеева, Маханова гэгшэд эрхимлэбэ.

Гурбадахи упражнени—25 метрэй зайһаа пистоледээр сагаалса буудалган болобо. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа республикын статистическэ управлениин хүдэлмэрилэгшэ Мая Мадасон хамта дээрэнь 269 очко абажа, түрүү һуури эзэлхэдэнь, эрэшүүл — спортын мастер Доржи Охинов—273, Александр Ананин 270 очко абажа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа эрхимлэһэн Мадасонтой арай шамай хүсэжэ, эрэшүүлэй дунда түрүү һуури эзэлһэн байна.

Эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Серёжа Лукшин энэ упражнени гүйсэдхэхэдөө 279 очко абажа түрүүлбэ.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой команда 24 баллтайгаар түрүү булгэмэй дамжуулгын шанда хүртэбэ. Мүн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүдтэ грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Н. ИВАНОВ.

ЭДИРШҮҮЛ ШАЛГАРБА

Яруунын «Урожай» булгэмэй аймагай совет республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан мүрысөө мэргэн буудалгаар үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ хамтадаа найман команда хабаадалсаһан.

Бага аматай буугаар 50 метрэй зайда сагаалса буудагшад соонһоо Үльдэргын дунда һургуулиин багша Ч. Галданов мэргэн байһанаа харуулба. Тиибэшье удаадахи ээлжээндэ сагаалса буудаһан ВЛКСМ-эй райкомой, аймагай больницын, пионернүүдэй байшангай болон бусад командын гэшүүд яһала мэргэн байба бшуу. Тиин мүрысөөнэй дүн гаргахада Пионернүүдэй байшангай сагаалса буудалгын кружогто ябадаг эдир хүбүүд, басагад мэргэн байжа, «Урожай» булгэмэй аймагай соведэй дамжуулгын кубок, нэгэдэхи шатын дипломтойгоор абаба. Нарнатын дунда һургуулиин, аймагай больницын командануудай удаадахи хоёр һуури эзэлһэн байна.

Өөр хоорондын дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ пионернүүдэй байшангай түлөөлэгшэ Ш. Батуев түрүү һуури эзэлээ. Үльдэргын дунда һургуулиин багша Ч. Галданов хоёрдохи һуурида гараба. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Коммунизм» колхозой түлөөлэгшэ Дмитриева, Нарнатын дунда һургуулиин һурагшад Дашидондокова, Бальжинимаева гэгшэд удаадахи һуури эзэлһэн байна. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн спортсмен, командануудта ДОСААФ-ай райкомой, «Урожай» булгэмэй грамотанууд барюулагдаа.

В. БАЙБОРОДИН.

ЭДИР НАҺАТАНАЙ ӨӨРСЭ ЭРИЛТЫЕ ХАРААДА АБАХА

Хүүгэдэй фильмүүдые юундэ буулгаһабиб? Харюусажашье ядаха юумэн үгы: дуратай хадаа тиигэнэб. Нингэжэ өөртөө харюусахынгаа тэндэ марта̄баб: минии дуратай ондоошье олохон хэрэгүүд бии аад, режиссёрдолоор дашуураад, тэдэнээ хэрэгсэдэггүй гээшэ хаб гэһэн бодол түрэбэ. Тинмэээ хэрэг ушар гансашье дуранһаа бэшэ ха даа.

«Вараг кино байгаал, дахин хараабэ...» гэд ... шагнахада гү, али ... шыэб һайн бэшэг абад, дадаа, сэдьхэлэд ханаа, шадаа урматай хүдэлж...

Ургажа ябаһан залуу ... тэнтэй киноэкран ... хөөрэлдэхэ гээшэ ... хэрэг бшэ даа.

Бага балшар ... һонирхоһон юумэн ... һанагдадаг. Хэзээдэшье ... тагдагдаггүй мэдэ... Тинмэһээ хүнэй ... социалис общественн... гражданинуудые ... хүүлхэ хэрэгтэ ехэ ... үзүүлэмээр картинануу... буулгаха гээшэ ... шухала зорил... болоно. Зохёол ... хүбүүдтэ ... хөөлшо педагог бэшэ ... арганьгүй.

Режиссура гээшэ эдэбүлэ хэрэгүүдые хэлэн тайлбаридаг ажал ха юм. Зүрилшөөнүүдээр, арсаланнуудаар, тооцоолоонуудаар, бэрхэшэлнүүдээр дүүрэн хүдэлмэри үдэр бүхэндэ хэрдэжэ байдаг. Һанаһан бодоһоноо бодото дэлгэрэнь бэлүүлхын тула ехэ тэсэбэри хэрэгтэй.

Фильмүүд соогоо юу харуулаа гэжэ түрүүлжэ хэлэхэ гэхэ хэрэгтэй... бодомжолбоб. Инаг дуранай халуун охине харуулжан нэгэдэ хэзээ байдаггүй. Минии фильмүүдтэ буулгагдаһан хүнүүд үнгэрхэдөө тамхишье татадаггүй байшоо!

Иимэ өөрсэ оршон байдалда яагаад иимэ удаан тоготообб? Гансал ухибүүдэй дуурэ зурагүүдые буулгахын урманда тингээ гүб?

Хүрэхөөр болоо гээд шиндэбэб. Удаадахи фильмүүдэйм геройнууд наһажаал хүнүүд—эрэлхэг зоригтой, хүсэтэй хүнүүд байха. Сэбэрхэн залуу актрисанууд хабаадаха. Хүнүүд бодолгүй ябадалнуудыешье гаргаха, наһаата болохо, тамхи татаха, дурлаха!

Тээд зарим тэды сагай үнгэрхэдэ, гурба—дурбэн сценари тухай шэбшэжэ үзээд байхадаа, ямар шэнэ болоноггүй юумэн байбалшье хүбүүдтэ тусалдаг, үнөөхил үхибүүдэйнгээ талмай дээрэ ерэшоод лэ байгша нэм.

Тиин, эгээл һонин юумые ухибүүдтэ дуулгаха, ажабайдалай боғоһо гэшэхэжэ ябаһан 14—15 наһатай ухибүүдтэ эгээл шухала юумэн тухай хэлэхэ дураамни хүрэдэг байгаа. Тэдэнэйэ олон юумэндэ һургаха хэрэгтэй. Тинмэһээл ухибүүдтэ фильмүүдэй зорюулһан, тэдээн тухай хөөрэнэб. Тинхэ зуураа, тэдэнэрэй хашархагүйгөөр, энэ ... эзэр, этигэмэ тодо ... буулгаха шухала. Хөө ... юумэнай утаа ... вэ болохоогүй бшуу: юу ... хэдэ, үхибүүд ... сэбэрээр бага зон ха юм.

Кинематограф ... бүхы жанр ... хо гээд ... гээ ... дра ... мшье («Звонят, отра... те дверь»), романт... («Гори, гори, моя зве... хүсэмэтэ комединүү... («Точка, точка, запятая...» хэрэглэһэн байнаб.

Түбхын түрүүн ухиб... дые урижа залда ... час хахадай турша ... нике худэлгэнгүй, ... тайгаар һуулгаха ... жиссёрой зорилго ... Тээд худэлэнгүй ... ямар хүндэ даа! ... үнэндэ, кинематогра... нууд ганса энээнэй ... орондоо бэшэ хаяж ... харагша эдиршүүд ... мэдэрэлтэй ... циалис эхэ ороидо ... хүнэй шанар ... рүүлэн, коммунис ... мүүжүүлхын тула ... жиссёрнуд, орол ...

Ухибүүд — манай ... дүй ха юм.

Александр МИТТА, кинорежиссёр. (АПН)

ЭРХИМЛЭГШЭД ҺЭЛГЭЛДЭБЭ

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадаанай ээлжээтэ үнгэргэлгэнүүд үнгэргэгдэбэ. Наймадахи наадаан эхилхэдэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан шатаршад Залкинд Маншеев хоёр туладажа, олоной анхарал татаба. Хэдэхэн ябадалай удаа Залкинд хоёр үлүү хүбүүтэй болоошье һаа, нүгөөдэнь ноёндо доботолжо яда ядаһаар, удаадахи ябадалнуудаа дабтажа, тэнсэһэн байгаа. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан Самарин уулзалгын дүүрэхэ багаар Муниковой нэгэ үлүү хүбүү абажа, һайн байдалтай болобо. Тиин саашадаа доботолходоо шүүжэ гараа. Брылёв Агафоновые, Гонзолевский Ивановые, Митыпов Морозовые, Мельников Филипповые шүүбэн. Харин Галданов Гончаров хоёрой зүбөөр наадаһан байгаа һаань, уулзалгань тэнсэлгээр дүүрэхэ байһан. Зүгөөр тиимэ юумэн болоогүй. Эндэ Галданов яһала болгоомжотойгоор наадажа ябаһан аад, алдуу гаргажа, гол хүбүүдэйнгээ нэгые алдаа бшуу. Энээнэй удаа хоёр ноён нэжэод морьтой, хэдэ хэдэн хүбүүдтэй болоод байба. Эндэл наадаан наадаал һаа, Галданов тэнсэхэ аргатай болоод ябаһан аад, шүүгдэхэ баатай болоо.

Юндэдэхи наадаан. Энэ үдэр одоошье хүлеэгдөөгүй ушар тохёолдоо. Наадааһай эхинһээ тойшко нэгэшье хүнэй шүүгдэнгүй туладажа ябаһан Залкинд Гончаровтой наадахада бирабаһгүй. Гончаров энэ үдэр зурхэтэйгөөр доботолжо байгаад, Залкиндые шүүжэ һалаа. Гонзолевскитэй наадаһан Брылёв хүнгэн бодонуудаа муугаар хэрэглэжэ шүүгдэшоо. Галданов Мункоевые, Иванов Громовые шүүбэн. Митыпов Филиппов, Агафонов Морозов гэгшэд тэнсэһэн байна.

Юндэдохи наадаанай удаа мастерта залуу кандидат Николай Маншеев 7,5 очкотойгоор, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлбэ. Залкинд — 7, Галданов, Брылёв тус тустаа 6—6 очкотой болонхой.

В. МАМИЛОВ.

МЭРГЭШҮҮЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

Хиагта хотодо Зэдын, Захааминай, Түнхэнэй, Хиагтын аймагуудай, Шэтын областиин Красночикойско районой дружинникүүдэй командануудай сугларжа, сагаалса буудалгаар мүрысэбэ.

Ходоодо мэргэнээр буудагаараа мэдээжэ болоһон Хиагтын аймагай команда энэшье мүрысөөндэ эрхим дүн туйлажа, түрүү һуури эзэлбэ. Командын нэгэ хэды аймагай мэргэн буудагшад П. Е. Белозеров, Б. Т. Цыренжапов, З. П. Молчанов, С. П. Климов, Ф. Г. Гайфутдинов, Н. Д. Батомункуев гэгшэд хамгаалһан байна. Захааминай, Зэдын аймагуудай командануудай хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн командада Хүндэлэлэй грамота барюулагдаба.

С. ПАВЛОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ИСЛАМАБАД

Совет выставкэ Исламабадта нээгдэбэ

ТАСС

«В. И. Ленинэй образ—совет уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдтэ» гэһэн выставкэ Пакистанай нислэл хотын түбэй театр соо нээгдэбэ. Дэлхэйн пролетариадай вождиин ажабайдал, революционно ажал ябуулга тухай совет мэдээжэ уран зураашадай зохёолнуудые буулгабаринууд энэ выставкэ дээрэ табигданхай.

БУДАПЕШТ

Бата нэгэдэлэй оршон байдалда

ТАСС

Венгриин Арадай Республикын нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтын дүнгүүд эндэ тунхаглагдаа.

Бүхы һунгагшадай 98,1 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан байна. Һунгалтада хабаадагшадай 99,2 процентнь Эсэгэ ороноо хамгаалха арадай фронтын кандидадуудта дуугаа үгөө.

Венгер арадай национальна социалис нэгэдэлэй, бүхы улад зоной политическа ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршондо нютагай Соведүүдэй һунгалта үнгэргэгдөө гээд Гүрэнэй һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ, гүрэнэй секретарь Л. Папп мэдүүлбэ.

КОПЕНГАГЕН

Орден барюулагдаба

ТАСС

Даниин элитэ мэдээжэ уран зураашa-коммунист Херлуф Бидструпта Ажалай Улаан Тугай орден баруулгын баяр ёһолол Даниданы ССР-эй посольстводо болобо. Эб найрамдал хамгаалхын тула ехэ үүсхэл гаргаһанайнь түлөө, Даниин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэнэйнь түлөө, түрэлхэ 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, тэрэнэй энэ үндэр хайрада хүртэһэн байна.

СССР-һээ Данида байдаг элшэн сайд Н. Г. Егорычев ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үнэмшэе Х. Бидструпта орден барюулба.

БОНН

ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ

ТАСС

Германиин Коммунис партиин Правлениин Президиумэй гэшүүн Г. Доймлих Дюссельдорфдо, залуу коммунистнүүдай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ЧССР-эй ба ФРГ-эй хоорондохи харилсаае һайжаруулха шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэбэ. «ЧССР-эй, ФРГ-эй хоорондын договор баталха түлэ хэрэглэгдэжэ байһан ушарые ГКП һайшаана. Иимэ договор манай оронуу ба хүршэ ЧССР-эй хоорондын харилсаа һайжаруулха үндэһэ һуури бии болгохо, Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоолгодо туһалха байна», — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

БАРУУН БЕРЛИН

Ленин тухай фильм баруун берлинэйхидтэ харуулагдаба

ТАСС

Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин районо эмхинүүдэй үүсхэлээр «Владимир Ильич Ленин» гэжэ совет документальна фильм эндэ харуулагдаба. Хотын хүдэлмэришэд, залуушуул фильмые харалгада хабаадаа.

Баруун Берлинэй СЕП-эй түрүүлэгшын орлогшо Эрих Циглер фильм харагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, хүдэлмэришэн ангиин социальна ба политическа эрхын түлөө тэмсэлдэ СЕП-эй һанал нэгэтэй байһанаа хотын ажалшадые урьалба.

УЛААН-БААТАР

МНРП-гэй ЦК-гай ТОГТООЛ

ТАСС

Худөөгэй барилга саашадань һайжаруулха тухай МНРП-гэй ЦК-гай пленумэй тогтоол эндэ тунхаглагдаа.

МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула худөөгэй ажалшадай шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар, һүүлэй жэлнүүдтэ худөө ахадаһы үйлэдбэриин түрүү онол арга худөөгэй барилгада шэнэ хүгжэлтэ тотой саашадаа үргэжэлжэхэ гэжэ энэ зониьн бүри һайжарһан байна гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Худөө ажахые хүгжөөлгэдэ һомологдоһон мүнгэ ашагтай һайнаар гаргашалха, худөө нютагууд хэгдэжэ байһан барилгын болзор хорооһоо, өөрынь үнэ хямдаруулха, шанарынь һайжаруулха. Худөөгэй барилга-хабсаралгын эмхинүүдэй үйлэдбэриин үндэһэ һуурине али бүхы талаарнь бэхижүүлхэ, үйлэдбэриин индустриальна түрүү онол арга худөөгэй барилга дээрэ нэбтэрүүлхэ, ажалайнь бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ тус түс министерствонүүдэй, эмхинүүдэй ба гол шухала зорилгонуудай болоно гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

УЛААН-БААТАР

МНР-эй ПАРЛАМЕНТЫН СЕССИ

ТАСС

Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ хуралай сесси апрелиин 18-да эндэ нээгдэбэ. Ажалшадай оруулһан дурадхал, мэдүүлгэ ба гомдолнуудтай нягта холбоотой асуудалнуудые, бүлэ тухай кодексын проект, мүн бусад асуудалнуудые Монголой парламентын депутадууд зүбшэлхэ байна.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Т. Рагча ажалшадһаа ороһон дурадхалнуудые, мэдүүлгэнүүдые, гомдолнуудые хаража үзэлгөөр хэгдэһэн хүдэлмэри тухай элидхэл сессиин үглөөнэй заседани дээрэ хэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй партиин, правительствын хүтэлбэрилэгшэд заседанида хабаадаа.

ПРАГА

«ШКОДА» ЗАВОДОЙХИДОЙ ХУБИТА

ТАСС

КПЧ-гэй XIV съезд дээрэ тодорхойлогдоһон түсэбтэ табадахи табан жэлэй (1971—1975 онуудай) зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлмэридэ Пльзеньдэхи машина бүтээдэг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» гэжэ комбинадай 50 мянган хүнтэй коллектив эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ жэлдэ Пльзениин шэнжэ бүтээгдэд харюусалгатай социалис уялга — нёондо желэйхиһээ 260 миллион кроноор ехэ продукци бүтээн гаргаха уялга абаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, иимэ ехэ ургалта түйлахаар хараалханхай.

«Шкодын» тамгатай продукци дэлхэйн 90 шахуу ороздо эльгээгдэдэг. Хэрүгай ёһо заншалаар Советскэ Союз нилээд ехэ продукциинь худалдажа абадаг байна.

Он жэлэй үнгэрхэ тудам тус комбинат совет захил бүри ехээр абана.

Шинпин заводуудта тодхорхойо тухеэрэгдэлнүүдые Чехословакиһаа Советскэ Союзда эльгээхэ ехэ хэлсээндэ ССР-эй, ЧССР-эй гадаадын худалдаа найманай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд һаялэн эндэ гар табиа.

Аха дүү оронуудһаа абтаһан захилнуудые «Шкодын» ба Чехословакиин бусад предприятинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ороолдоогоор дүүргэдэг юм.

ДЕЛИ

Индиин шулуу нүүрһэнэй промышленность хүгжэнэ

ТАСС

Индиин шахтануудай бүгөөрөй мэдэлнүүдэй ёһоор, үнгэрһэн жэл Индидэ 74,8 миллион тонно шулуу нүүрһэн малтагдаһан байгаа. Энэнь урда жэлэй дүнгүүдһээ 5 процентоор ехэ болоно. Шулуу нүүрһэнэй промышленностые хурдан түргөөр хүгжөөхэ гэжэ правительство хараална. Түсэбтэ табадахи табан жэлэй (1974—1979 онуудай) һүүлдэ ерэхэ онтор жэлдэ 141 миллион тонно шулуу нүүрһэн малтагдан абтадаг болохо.

Энээнэй тулада хэдэн зуугаад шахта, уурхайнууд гүрэнэй мэдэлдэ абтаа. Ушарюуб гэхэдэ, үмсынхидэй мэдэлдэ эдэ шахтанууд бүтээсэ багатай байһан бшуу.

Мүнөө сагай нарин техникэ нэбтэрүүлһэнэй, малтан абалгын шэнэ онол арга хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ гүрэнэй мэдэлэй шахтанууд гол анхараллаа хандуулха. Эдэ хэмжээнүүд аша үрэ ехэтэй байһанииинь тэрэнэй һүүлэй жэлнүүдтэ Индиин шулуу нүүрһэнэй промышленностиин хүгжэлтэһөө харагдана. Гадна нүүрһэнэй ехэнь үнэ хямдарна, экономикын түрүү һадбэринүүд шулуу нүүрһээр таһалгаргүй хангагдана.

Индиин шулуу нүүрһэнэй промышленность хүгжэхэ тэдээ ашаа һайн...

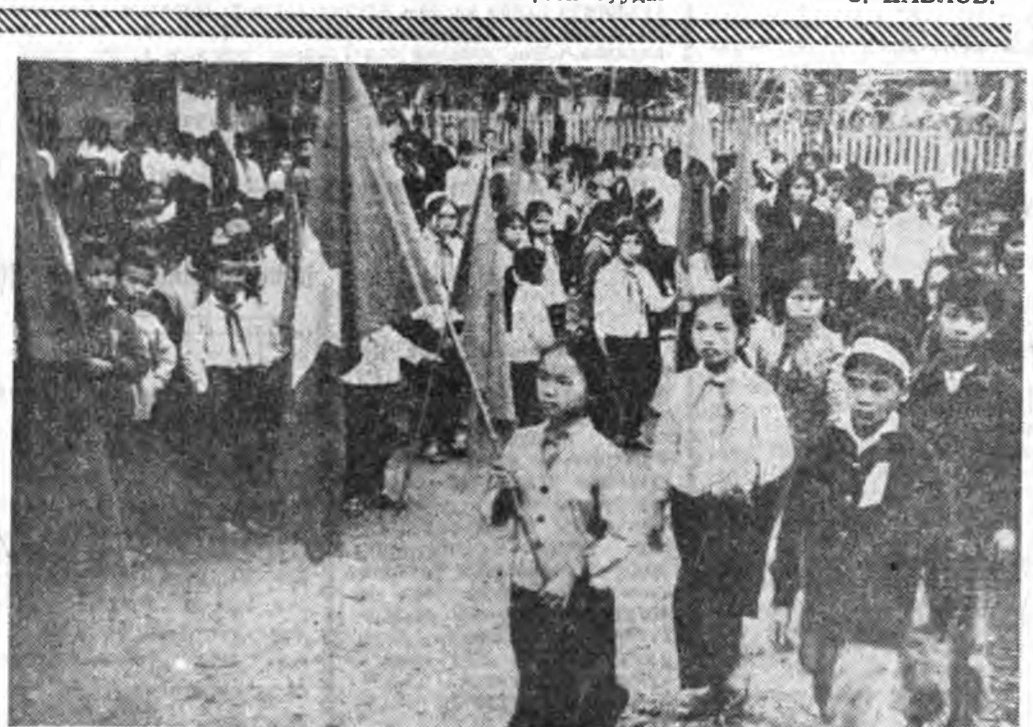

ТОКИО

СОВЕТ-ЯПОН ХАРИЛСАА ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Япон-совет харилсаан шэнэ шатадаа ороод байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Японой премьер-министр К. Танакын хоорондоо бэшэгүүдые абалсаһынь Японой хэблэлэй зүгһөө анхаралтай ушар гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэнь, политическа ажал ябуулгатай шэнэхэнээрээ, иимэ тобшоной хэнэ.

Олонниитын һанамжын ёһоор, премьер-министр К. Танакын энэ жэлдэ албаной хэрэгээр Советскэ Союзда ошохо магад байһан тухай һаядаа газетэнууд тодо бэшэнэ. Энэнь япон-совет харилсааг саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар хоёр оронэ хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хэрдэжэ хөөрэлдөөнүүдэй эхин болоно гэжэ тэд тоолоогдоно.

Манай хоёр оронэ харилсаан ямараар хүгжэхэ ёһотойб гэжэ Л. И. Брежнев, К. Танакын бэшэгүүд дотор элирхэйлэгдэһэн байгаа. Хоёр оронэ ардуудай хоорондохи харилсаа бэхжүүлхэ гэжэ Япон ехэ бооё үргэдхэхэ шухала гэжэ тэмдэглэнэ.

«Советскэ Союзтай харилсаагаа хүгжөөхые Японой хүн зоной хүсэжэ байһыень баримта гэршэлнэ. Японо-совет хани барисаанай түлөө парламентскэ ассоциаци хоёр һарын урда тээ Токиодо бии болгогдоо һэн. Парламентын хоёр палатын бүхы гэшүүдэй 70 шахуу процентнь тэрэ ассоциаци нэгэдүүлнэ. Политическа бүхы партинуудай гэшүүд тэрэнэй ороноой».

БОГОТО

Министрэй үгэ

ТАСС

Политическа бэеэ даahaн байдалтай болохые Латин Америкын оронууд хүсэнэ гэжэ Колумбиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Альфредо Васкес Каррисоса мэдүүлбэ. Һүүлэй үедэ правительствын бэелүүлһэн гадаадын политическа ябуулга тухай тэрэ национальна телевиденеэр хэлэһэн байна. Бүхы дэлхэйдэ дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал тогтоохые, уласхоорондын экономическа харилсаан туһалалсалга үргэдхэхые Латин Америкын оронууд хүсэжэ байна гээд министр тэмдэглэбэ.

Панамын газар дайдын замын хүбине Холбоото Штадуудай булимтаран эзэмдэһэн ушарые Васкес Каррисоса эрид буруушаагаа.

Вьетнамай амгалан байдалай үдэрнүүд

Вьетнамай Демократическа Республикын предприяти болон барилгануудай коллективүүд ажалай ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһанаа. Оронэй ажалшад дайнай үедэ һандаргагдаһан республикынгаа арадай ажахые богонихон болзор соо нэргээн бодхоохо, саашадань хүгжөөхэ зорилго урдаа табинхай.

Республикада бүхы шатын һургуулинууд хүдэлжэ эхилээ. Дайнай үедэ Ханойһоо гаргагдаһан ондоо тээшээ абаашагдаһан ухибүүд гэртээ асаргадажа, һургуулидаа ябажа эхилээ. (1-хи зураг дээрэ) һурагшад түрүүшынгээ хэшээлдэ ошожо ябана. (2-хи зураг дээрэ) американ сэрэгүүдэй доботолһоо боложо зогсоогдоһон Ниньбинь провинциин электростанциин барилга дээрэ дахяад ябуулагдажа байһан эршэтэ хүдэлмэри үдэршье, һүнишье таһалдангүй.

ВИА—АПН-эй фото.

ХЕЛЬСИНКИ

ЭРИД БУРУУШААНА

ТАСС

Израилиин сэрэгүүдэй Бейрудтэ харата муухайгаар доботолжо, палестин эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадые алаһан ушарые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет, зуу гаран оронһоо тэрээндэ ороодог национальна эмхинүүд эрид буруушааһа гэжэ ОНН-эй Аюулгүйн Соведтэ ВСМ-эй эльгээһэн бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

ООН-ой тогтоол дүүргэхэ, эзэрхэг түримхэй ябуулганuудаа болюулха, булимтаран эзэмдэһэн араб нютагуудһаа сэрэгүүдээ гараханиин Израилиие баадхаахар нүлөө ехэтэй хэмжээ абахые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет Аюулгүйн Соведые урьалба.

ЛЮКСЕМБУРГ

Туһаламжын фонддо

ТАСС

Люксембургын эхэнэрнүүдэй холбооной эдэбхитэд 230 мянга гаран франк суглуулжа, Вьетнамай Демократическа Республикада туһа хүргэхэ фонддо оруулаа гэжэ «Цайтунг фум летцебургер фоллек» газетэ бэшэнэ. Һайндэрэй эдэб бэлэг эдлэлээр һайндэр нэгэ удэ Люксембургда эмхидхэгдэжэ, тэндэ ороһон мүнгэн зоор энэ жасада оруулагдаһан гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондохи худалдаа нэмэгдэжэ байна гэжэ США-гай худалдаанай министр Фредерик Дент, Урда Каролинын штадай Чарльстон хотодо эмхидхэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Оршин жэлнүүдтэ Холбоото Штадууд энэ худалдаа найманаа саан ехээр эрид дэшэлүүлхэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

САНТЬЯГО

МАПУ-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Чилиин Арадай нэгэдэмэл ябуулгын хүдэлөөн (МАПУ) гэдэг партиин ЦК-гай ээлжээтэ пленум эндэ болобо. Тэрээндэ хабаадагшад орон доторхи политическа байдал зүбшэлээд, революционно туйлалтануудые хүгжөөхэ, Арадай нэгэдэлэй правительствые үмгаажа байһан харгис хүсэнүүдэй һэдэлгэнүүдые усадхахын тула правительствоһоо бүхы өргэдэлэй бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан байна.

Арадай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ таарамжатай оршон байдал мүнөө үедэ орон дотор бии боложо байна гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ гэжэ партиин генеральна секретарь Хайме Гасмури пленумэй һүүлээр үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Орон доторхи экономическа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула нэн түрүүн горнорудна промышленностидо, хүдөө ажахыдаи ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ Х. Гасмури тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Камбоджодохи байдал

ТАСС

Пномпень хото шадар шанга байлдаанууд болоно гэжэ американ информационно агентствонууд мэдээсэнэ. Нисхэлтэтой урдуурхи Трамкнар шадар, мүн Такео хотодо болоһон тулалдаануудай үедэ патриотическа хүсэнүүд олон сэрэгүүдые, ябагшадые хүнэлдэ, буулганай зэбсэгынь ехээр баригаба. Сиамска тохойн эрьедэхи Кеп хотые сүлөөлхын хүсэнүүд эзэлээ. Патриодууд ажалшадай мэдэлдэ байһан районуудые американ авиацин эрлиг бүдүүлигээр бомбодожо бооһонь, сүлөөлхын хүсэнүүд шэнэ амжалтануудые туйлана.